
KAZAKİSTAN ÜLKE RAPORU

Mart 2012

Yönetici Özeti

- 20 yıl sonra Asya'nın en büyük teknoloji ve yatırım merkezlerinden biri olacağı tahmin edilen Kazakistan, bölge coğrafyada önemli ekonomik potansiyele sahip.
- Organize perakendecilik halen sektör ortalamasının altındadır.
- Alım gücünün düşük olmasına rağmen markalı ürünlere talep fazla.
- AT Kearney 2011 Global Perakende Gelişim Endeksine göre Kazakistan yatırım yapılabilir ülke sıralamasında 15.konumdadır.
- Global markaların ilgisi gün geçtikçe artmaktadır.
- AVM yatırımlarının yetersizliğinden dolayı cadde mağazacılık halen popüleritesini korumaktadır.
- Organize perakendeciliğe uygun kiralanabilir alanın limitli olması kiralama koşullarını zorlaştırıyor.
- İthalat sürecindeki hiyerarşik yapı ve belirsizlikler perakende operasyonları için bir tehdit unsurudur

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Perakende Pazarı ve Rekabet

4-Emlak

5-Dış Ticaret

6-İnsan Kaynakları Uygulamaları

7-Ürün Yönetimi ve Pazarlama

8-Bilgi Teknolojileri Uygulamaları

9-Finansal Yapı ve Dinamikleri

Coğrafi Konum ve Özellikleri-1

Kazakistan Cumhuriyeti, Orta Asya ve Doğu Avrupa'daki bağımsız devlet. 2.727.300 km² yüz ölçümü ile (Batı Avrupa'nın yüz ölçümü kadar) dünyanın en büyük dokuzuncu ülkesidir. Müslüman ülkelerin ve Türk devletlerinin yüz ölçümü bakımından en büyüğüdür.

KONUMU

- Kuzeyde Rusya, güneyde Türkmenistan, Özbekistan ve Kırgızistan, doğuda Çin Halk Cumhuriyeti bulunur. Ülkenin ayrıca Hazar Denizi ve Aral Gölü'ne kıyısı vardır.

KOMŞU ÜLKELER

- Rusya Federasyonu 6.846 km, Özbekistan 2.203 km, Çin Halk Cumhuriyeti 1.533 km, Kırgızistan 1.051 km, Türkmenistan 379 km

ÖNEMLİ ŞEHİRLER

- Başkenti Astana şehridir.
- Önemli şehirler: Almatı, Cambul, Çimkent, Türkistan, Karaganda, Semipalatinsk, Kökçetav, Kustanay, Turgay, Guryev Baykonur..
- Almatı Orta Asya'nın en gelişmiş şehirlerindedir.

Coğrafi Konum ve Özellikleri-2

UÇUŞ SÜRESİ - GMT

- İstanbul Almatı arası 5 saatlik bir uçuş süresi bulunmaktadır.
- GMT'den 6 saat ileridir. TR'ye göre ise 4 saat ileridir.

FİZİKİ YAPI

- Ülke topraklarının beşte biri dağlarla kaplıdır. Diğer kısmı düzlükler tepelik ovalar ve platolardan meydana gelir. Batı ve güneybatı kesimlerine hakim olan Hazar Çöküntüsünün güneyinde Ustyurt Yaylası, Mangışlak Yarımadasında ise Karadağ ve Akdağ uzanır.
- Kazakistan'da binlerce küçük akarsu vardır. Bu akarsuların büyük kesimi Hazar Denizi, Aral, Balkaş ve Tengiz göllerine dökülür. Kazakistan topraklarını baştan başa geçen ve Kuzey Buz Denizine dökülen nehirler ise İrtiş, İşim ve Tobul'dur. Akarsuların büyük kısmı yazın kurur. Başlıca ırmakları Ural ve Seyhun'dur. Seyhun üzerinde taşkınları önlemek ve sulama gayeli birçok baraj bulunur.
- Ülke sınırları içinde su seviyesi genelde değişken olan ve bazıları belli aylarda kuruyan elli bine yakın göl vardır. Hazar Denizinin 2320 km'lik kıyısı Kazakistan sınırları içinde kalır.

İklim Özellikleri

- Kazakistan'ın vadi ve ovalarında çok sert bir kara iklimi hakimdir.
- Ülke genelinde yaz ve kış ayları arasında ısı farkı çok büyüktür.
- Sıcaklık bölgelere göre çok farklılık gösterir. Güneyde -5°C ile $-1,4^{\circ}\text{C}$ arasında değişen kış ortalama sıcaklığı, orta kısımlarda -16°C ile -19°C 'ye kadar düşer. Yazın ortalama sıcaklık kuzeyde 20°C güneyde ise 29°C 'dir.
- Senelik ortalama yağış miktarı kuzey ve orta kısımlarda 200-300 mm, güneyde 400-500 mm, yüksek sıradağlarda ise 600-1000 mm arasında değişir.
- Vadilerde sık sık kasırga şiddetine varan rüzgarlar eser.

Coğrafi Konum ve Özellikleri-3

Resmi Dil: Kazakça resmi dil olarak kullanılmaktadır.

Ticari Dil: Ticari dil olarak Rusça kullanılmaktadır.

Din: Müslüman % 47 ,Rus Ortodoks % 44, Protestan % 2, Diğer % 7.Etnik grupların dağılımı şöyledir: Kazaklar %62,2, Ruslar:%25,6, Ukraynalılar: %2,9, Alman:%1,4, Özbek:%2,9, Tatar:%1,9, Uygur:%1,8. Ülkedeki tüm Türk halkları nüfusun %68,8'ine tekabül etmektedir.

Para Birimi: Tenge ülke içerisinde geçerli olan resmi para birimidir.

Resmi Tatil Günleri

Yeni Yıl	1 Ocak
Kuruluş Günü	28 Ocak
Dünya Kadınlar Günü	8 Mart
Nevruz Bayramı	21 Mart
İşçi Bayramı	1 Mayıs
Zafer Bayramı	9 Mayıs
Cumhuriyet Bayramı	25 Ekim
Bağımsızlık Günü	16 Aralık

Siyasi Yapı ve Özellikleri

Yönetim Biçimi

Genel Yapı

Siyasi Yapının Oluşumu

Devlet Başkanı

Başbakan

- Kazakistan Parlamentosu, Senato ve Meclis olmak üzere iki kanattan oluşmaktadır. Meclis kanadının üye sayısı 77'dir. Meclis'in görev süresi 5 yıl, Senato'nun görev süresi ise 6 yıldır. Senato, her eyalet ve eski başkent Almatı'dan yerel temsili organlar tarafından seçilen ikişer senatörden meydana gelmektedir. 7 senatör ise Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev tarafından atanmaktadır.
- 20 ile, 218 ilçeye ayrılır.
- Kazakistan bir anayasal cumhuriyettir. Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte Kazakistan'ın bağımsızlığını kazanmasından beri ülkeyi yönetmekte olan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev, 4 Aralık 2005 tarihinde yılında gerçekleştirilmiş olan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden galip çıkarak 7 yıllık yeni dönemine başlamıştır.
- Mayıs 1991 tarihinden beri Nursultan Nazarbayev görevdedir.
- Karim Massimov

Ekonomik Görünüm

- Bugün Kazakistan, zenginliğe geçiş trendinde en hızlı ülkelerden biri. Bağımsızlığın kazanıldığı ilk yıllarda 500 dolar olan kişi başına milli gelir, bugün 10 bin doları aşmış durumda.
- Kazakistan büyük yüzölçümüne karşın halen 16.5 milyon nüfusa sahip. 2030 yılında 18 milyona ulaşması bekleniyor.
- Kazakistan'da toplam milli gelir bugün 150 milyar dolar civarında. 2030da bu rakam 350 milyar doları geçecek. Böylece 2008'de 8.900 dolar olan kişi başına gelir 2030da 18 bin doları aşacak.
- Son yıllarda ekonominin istikrarlı bir şekilde büyümesi ve yabancı yatırımların artmasının halka yansımalarına bakıldığında ise, adil bir dağılımın olduğunu söylemek pek mümkün olmasa da fakirlik giderek azalmaktadır. Başkent'in bulunduğu ülkenin kuzeyi aynı zamanda sanayinin de yer aldığı bölge olduğu için, daha çok tarım sektöründe yoğunlaşan nüfusun yer aldığı güneye göre daha gelişmiştir.
- Geniş petrol yataklarının yanı sıra çeşitli maden ve metal kaynaklarına sahip olan ülke, tarım ve hayvancılıkta da büyük bir potansiyele sahiptir.

Kazakistan, 2030 yılında belki nüfus açısından değil ama ekonomik göstergeler yönünden bölge ülkelerine yaklaşması beklenmektedir. Kazakistan bugün pek de hissedilmeyen sosyal reformlarla devlet kontrolünden serbest pazar ekonomisine tam olarak geçişin hazırlığını yapıyor. Tarım ülkesi Kazakistan, 20 yıl sonra Asya'nın en büyük teknoloji ve yatırım merkezlerinden biri olacak.

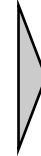
Kazakistan'ın Dünya Ekonomisindeki Konumu

Kazakistan 196 Milyar USD'lik GSYİH'si ile dünyada en büyük 54. ekonomisine sahiptir.

GSYİH Sıralaması (Mio USD)* – 2011

DS	ÜLKELER	GSYİH
6	Almanya	2.940.000
7	Rusya	2.223.000
17	Türkiye	960.500
20	İran	818.700
23	Suudi Arabistan	622.000
27	Mısır	497.800
39	Yunanistan	318.100
40	Ukrayna	305.200
48	Romanya	254.200
51	Birleşik Arap Emirlikleri	246.800
54	Kazakistan	196.400
58	Fas	151.400
61	Beyaz Rusya	131.200
66	İrak	113.400
67	Suriye	107.400
71	Tunus	100.000
72	Bulgaristan	96.780
73	Azerbaycan	90.790
74	Libya	90.570
79	Hırvatistan	78.090
87	Lübnan	59.370
89	Litvanya	56.590
101	Türkmenistan	36.900
103	Ürdün	34.530
115	Arnavutluk	23.960
118	Kıbrıs	23.190
121	Gürcistan	22.440
125	Makedonya	20.000
144	Kosova	11.970

CIA The World Fact Book

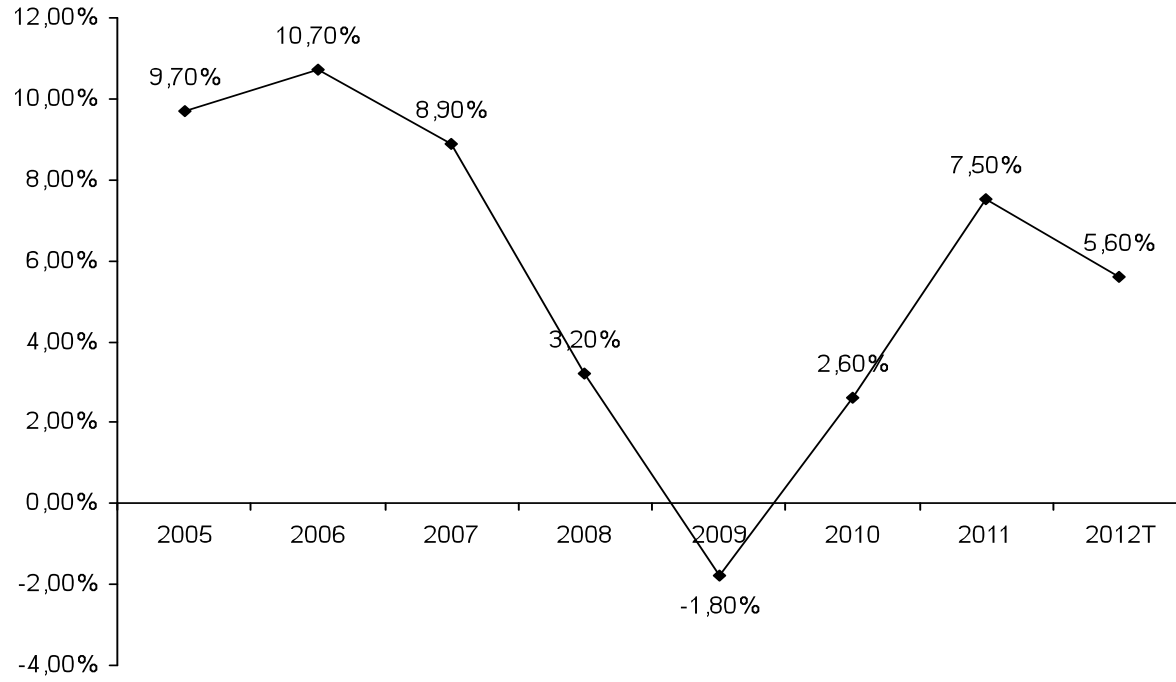

BMD Hedef Pazarlar içerisinde
ekonomik büyüklük açısından en
büyük 10. ülke konumundadır

GSYİH'deki Gelişim

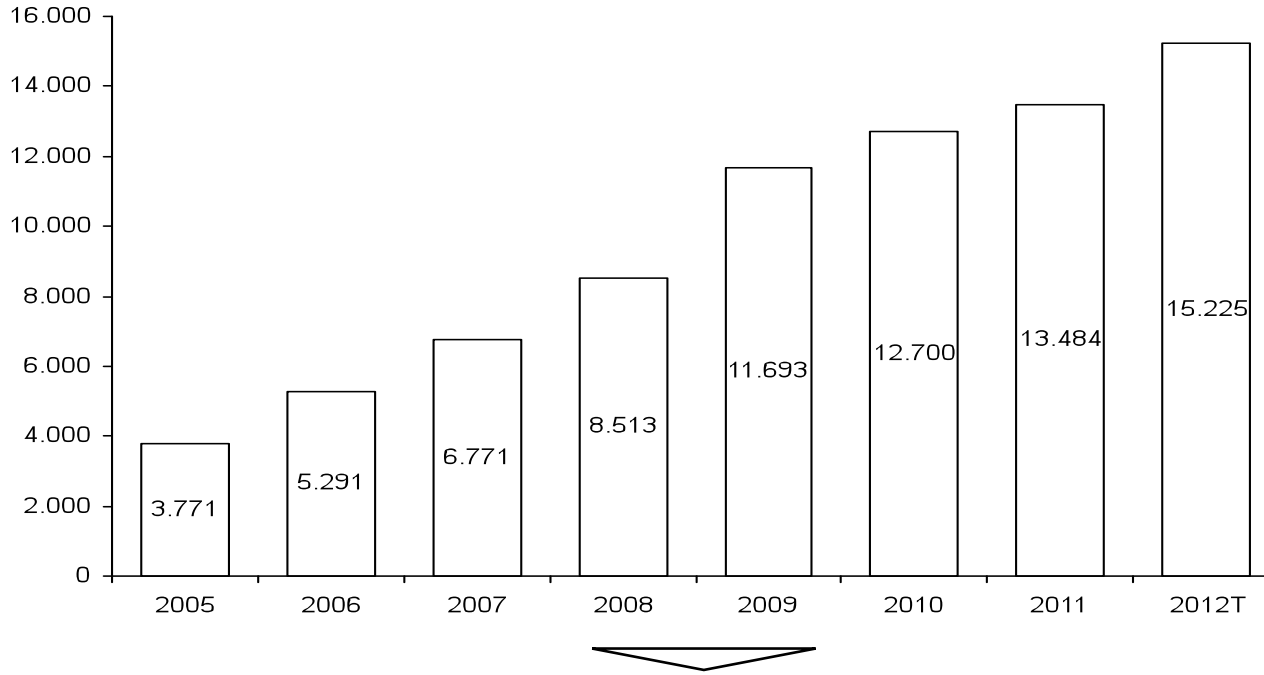
GSYİH'deki Artış Hızı

Kişi Başı Milli Gelirde Gelişim

2011 yılında kişi başı milli geliri 13.400 USD olan Kazakistan son 10 yıl içinde ortalama %6.7'lik bir büyüme göstermiştir.

Kişi Başı Milli Gelir - USD (Satın Alma Paritesi)

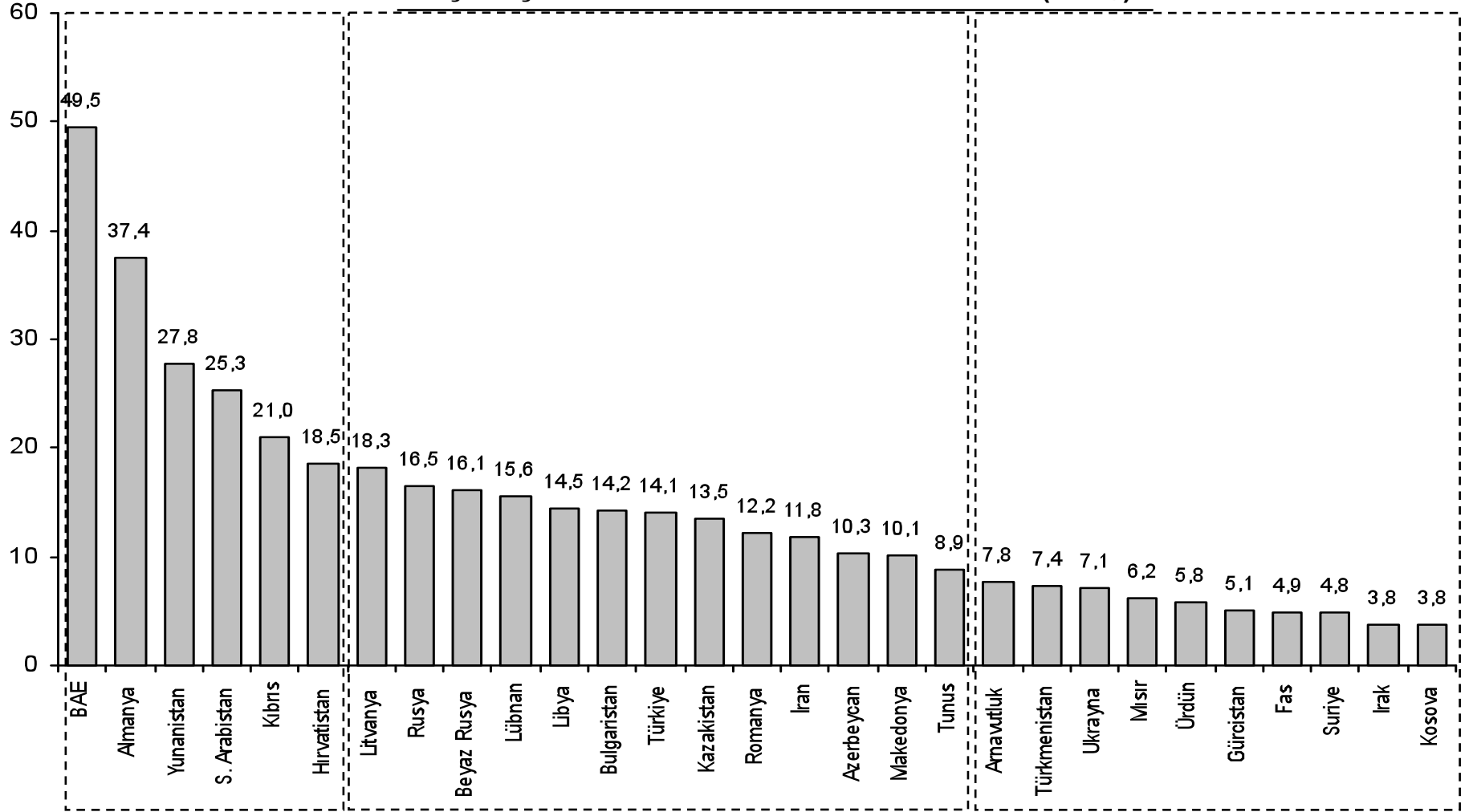

Bugün Kazakistan, zenginliğe geçiş trendinde olan ülkelerden biri.

Kişi Başı Milli Gelirde Dünyadaki Konumu

Kazakistan 13,484USD'lık kişi başı milli gelir ile Hedef Pazarlarda tüketim açısından en zengin 13. ülke konumundadır.

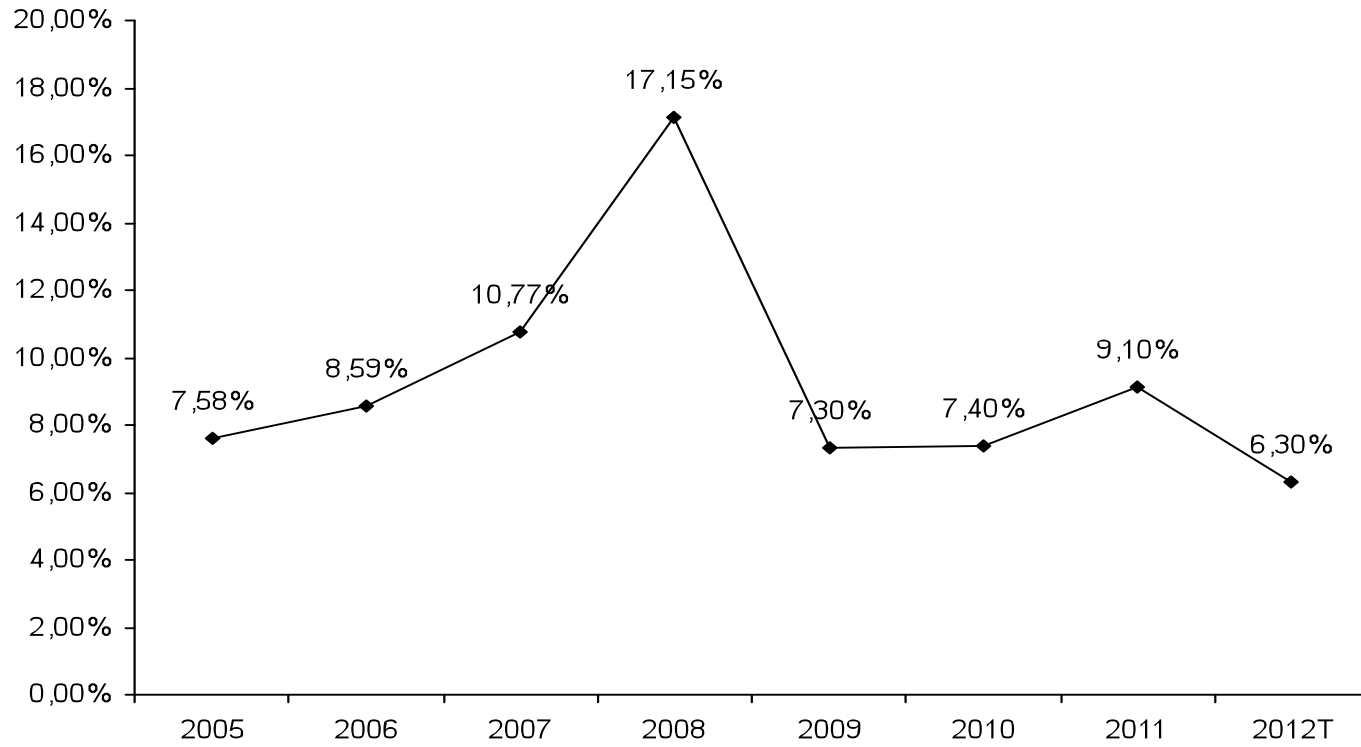
Kişi Başı GSYİH-Satın Alma Paritesine Göre (Bin \$)

Enflasyon

1990'lı yıllarda %1600'ler seviyesini gören yıllık enflasyon oranları, tek haneli seviyelerdedir.

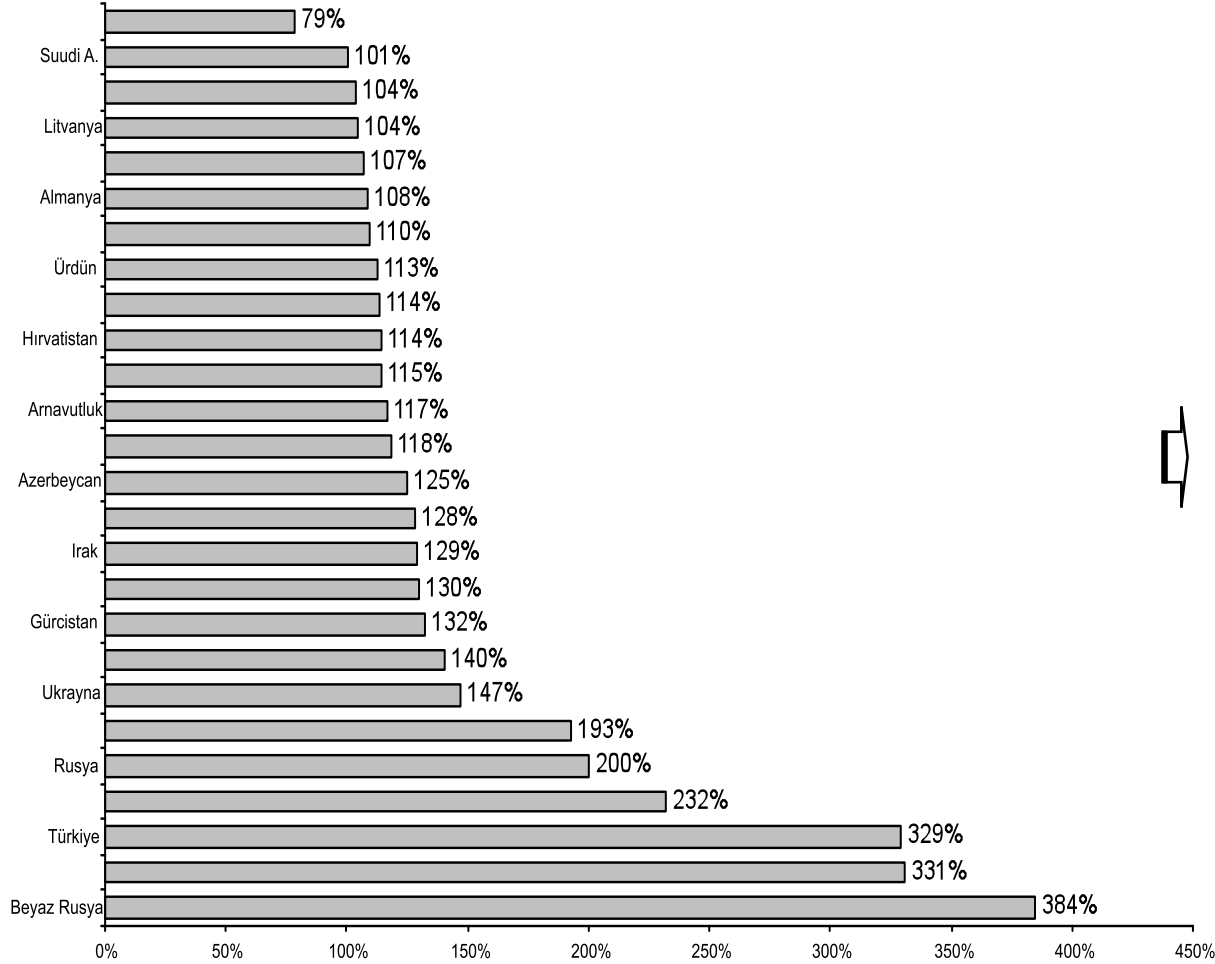
Enflasyondaki Gelişim

Tüketici Fiyatlarında Gelişim

Kazakistan 2000-2011 yılları arasında tüketici fiyatlarında %40'lık yükseliş göstermiştir.

Tüketici Fiyat Endeksi: 2000=100%

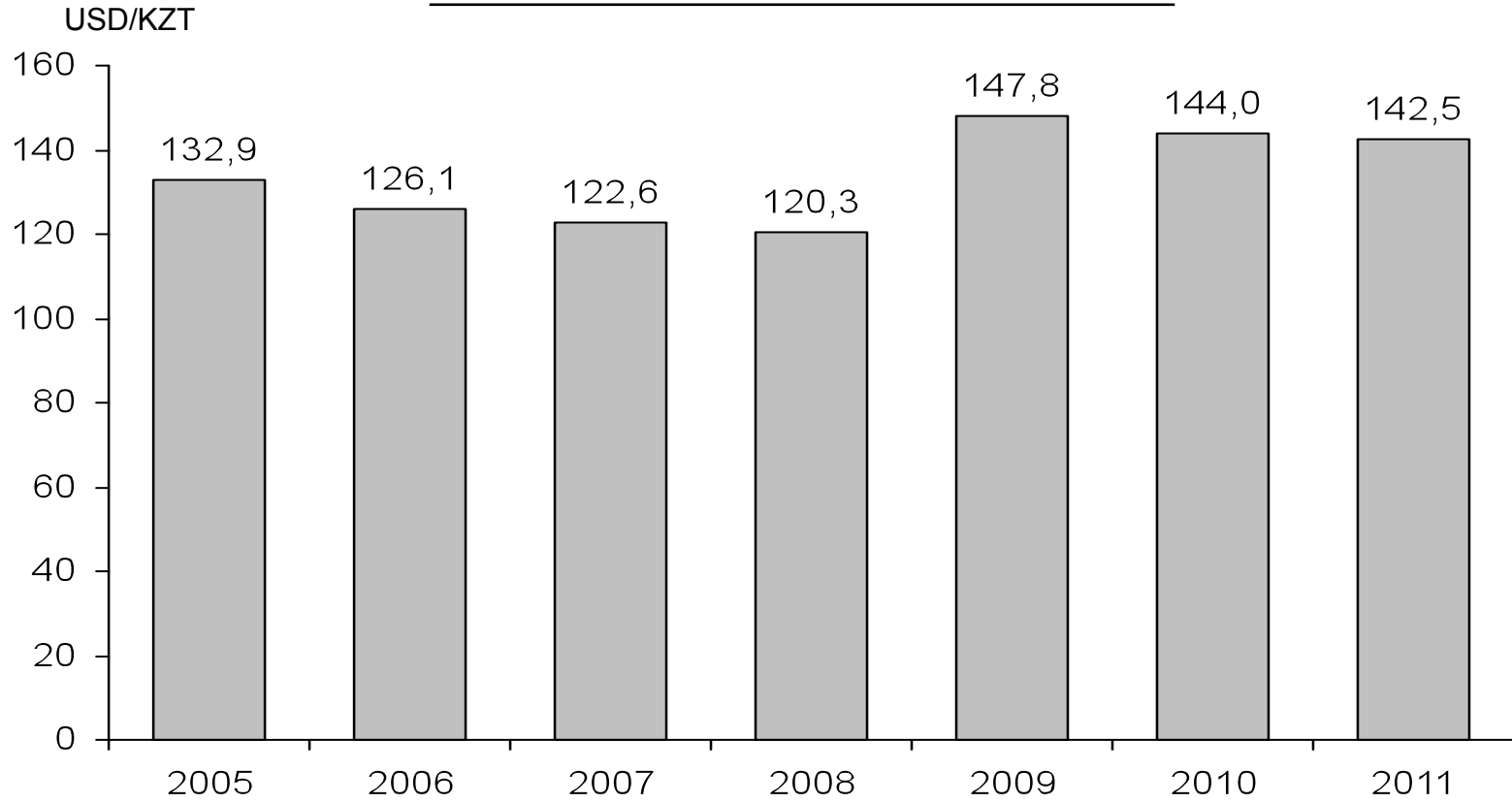
Tüketicilerin ortalama harcama alışkanlıklarına göre Kazakistan; Dünya genelinde 44; hedef pazarlar içerisinde 7. en pahalı ülke konumundadır.

Para Biriminin Gücü

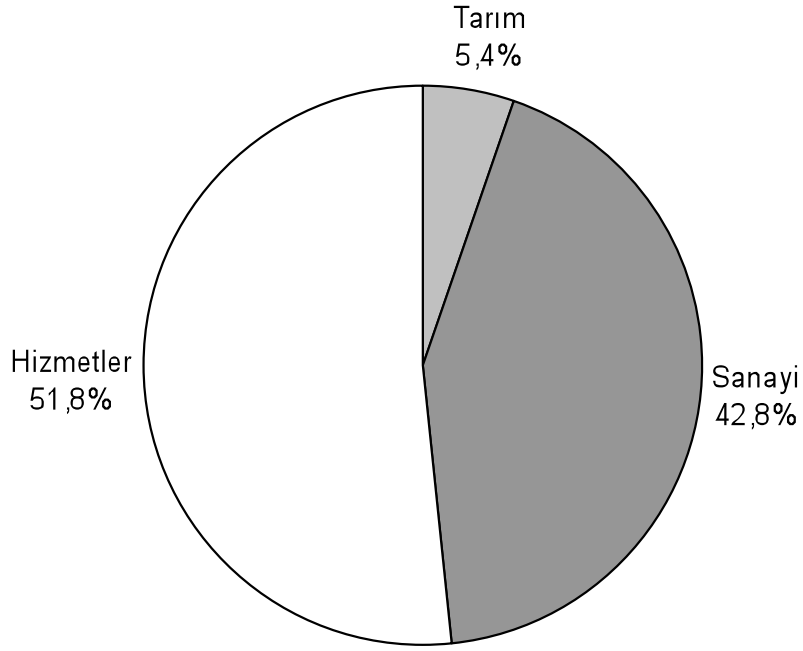

USD'nin Tenge Karşısındaki Gücü

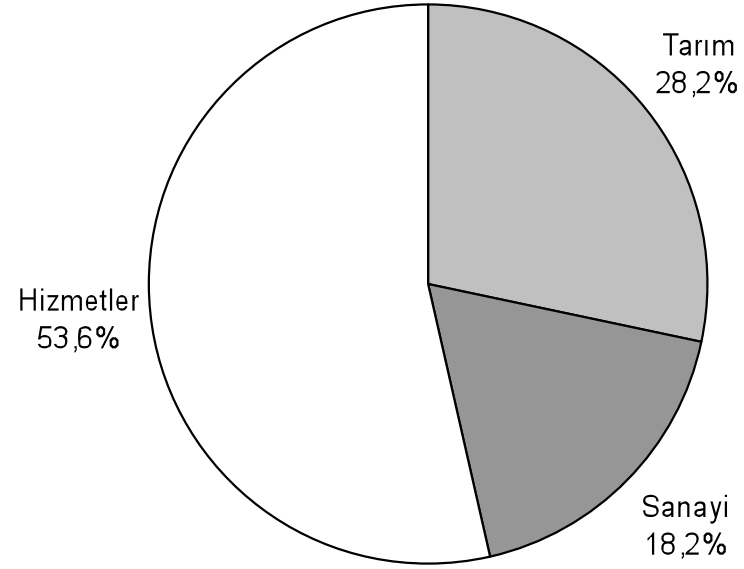

Sektörel Dağılım

GSYİH'nın Sektörel Dağılımı – 2011

İşgücünün Sektörel Dağılımı-2011

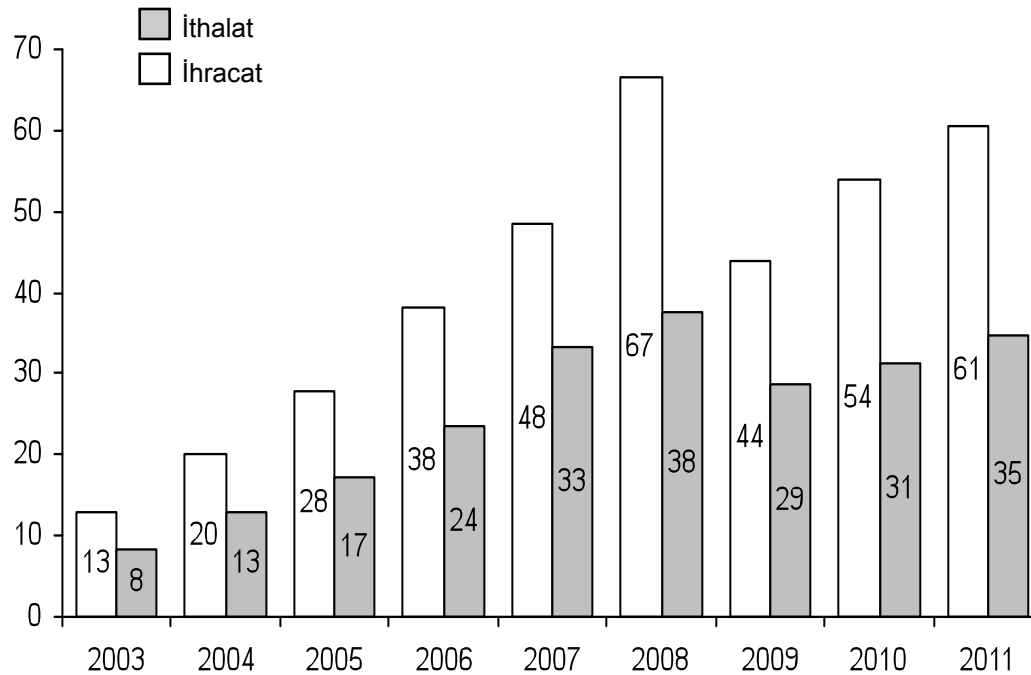

Hizmetler sektörü geçtiğimiz 20 yıl içerisinde GSYİH'deki payını %60 seviyesinden %50 seviyelerine çekmiştir.

Dış Ticaret

Kazakistan dış ticarete liberalizasyon yönünde çeşitli adımlar atmaya 1994 yılında başlamıştır. Buna bağlı olarak tüm ithalat kotaları feshedilmiş, ithalat ve ihracat tarifeleri indirilmiştir.

Dış Ticaret Dengesi – 2011 (Milyar – USD)

- Kazakistan'ın Rusya, Kırgızistan ve Özbekistan ile sahip olduğu geniş ve geçişi kolay sınırlar küçük ölçekli sınır ticaretine olanak tanımakta ancak sınır ticaretinin hacmi dış ticaret verilerine yansıtılmamaktadır.
- Ticaretin gelişmesini sınırlayan en önemli problem, Kazakistan'ın tamamen kara ile çevrili denize kıyısı olmayan bir ülke olmasıdır. Bu nedenle ihracatta ve ithalatta maliyetler çok fazla yükselmektedir. Ayrıca bir diğer sorun da önemli petrol ve gaz ihracatı yollarının ülkenin dünya enerji piyasasındaki en önemli iki rakibi olan Rusya ve İran üzerinden geçmesidir.

Doğrudan Yabancı Yatırım

Ülkeler	DYY (Milyar \$)
Almanya	46.127.366
Suudi Arabistan	21.560.173
Kazakistan	15.900.000
Rusya	9.961.014
Türkiye	9.278.000
Ukrayna	6.495.000
Mısır	6.385.600
Lübnan	4.954.862
Kıbrıs	4.841.376
BAE	3.948.300
Libya	3.833.391
İran	3.616.905
Romanya	3.453.000
Yunanistan	2.250.194
Türkmenistan	2.083.000
Bulgaristan	2.167.527
Ürdün	1.701.478
Tunus	1.512.505
İrak	1.426.400
Beyaz Rusya	1.402.800
Suriye	1.380.894
Fas	1.240.626
Arnavutluk	1.109.558
Litvanya	622.232
Azerbaycan	563.132
Gürcistan	548.826
Kosova	413.401
Makedonya	295.759
Hırvatistan	334.155

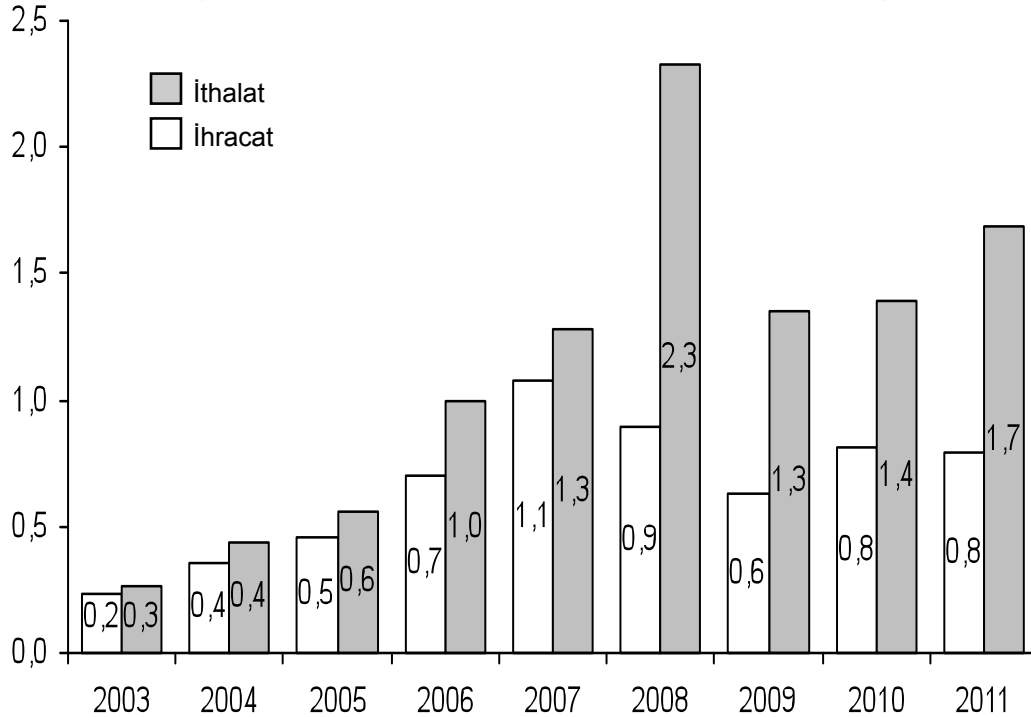

2011 yılında Kazakistan, Hedef Pazarlar arasında en çok yabancı yatırıma kendine çeken 3. ülke olmuştur

Türkiye Kazakistan Ticari İlişkiler-1

Kazakistan'ın bağımsızlığından itibaren iki ülkenin ticari ilişkileri sürekli olarak artmış, 1992'de 30 milyon dolar olan ticaret hacmi 2008 yılında 3 milyar doları aşmıştır. 2009 yılından itibaren küresel krizin etkisiyle dış ticaret hacminde yaklaşık 1 Milyar dolarlık düşüş yaşanmıştır.

Türkiye – Kazakistan Dış Ticaret Verileri (Milyar USD)

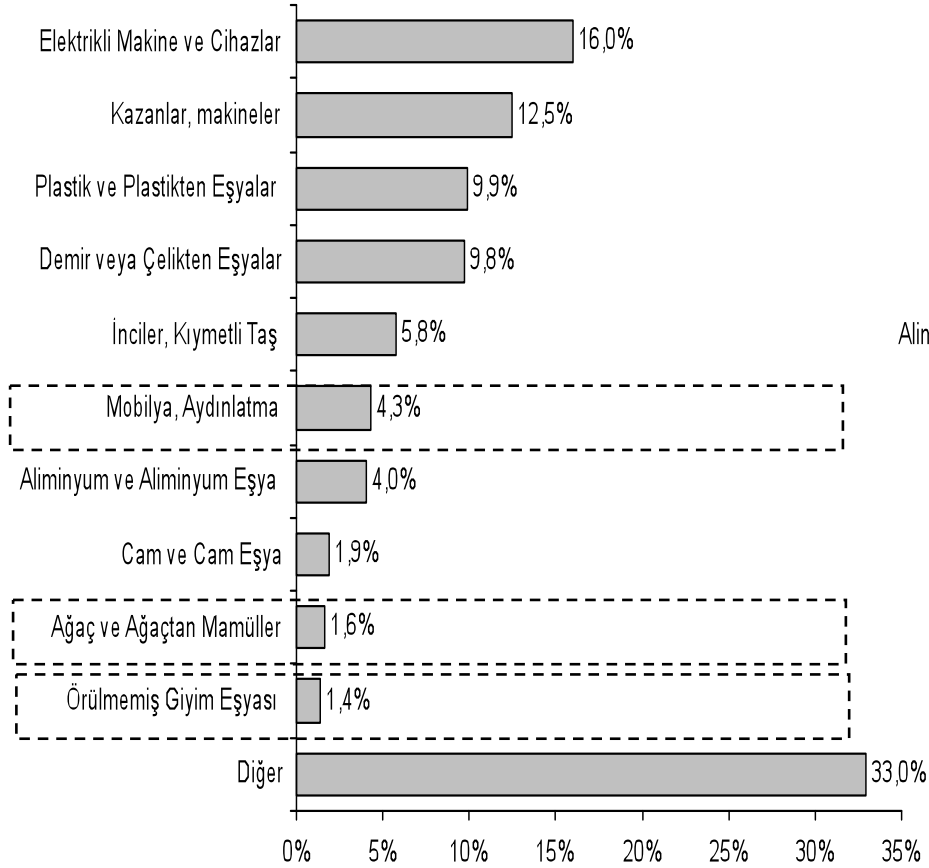

Ülkeye ihracatımız 214,3 milyon \$ olan 1998 yılı seviyesini ancak 2003 yılında aşabilmiştir. 2007 yılında 1 milyar \$'ı aşan ihracatımız, Kazak ekonomisinde gözlenen talep daralmasının etkisi ile 2008 yılında %17,5 oranında gerileyerek 891 milyon \$ olmuştur. Diğer yandan ülkeden 2008 yılında gerçekleşen ithalatta 2007 yılına göre %81,6 oranında önemli bir artış söz konusu olmuştur. İthalattaki artış büyük ölçüde ham madde ithalatındaki artıştan kaynaklanmaktadır.

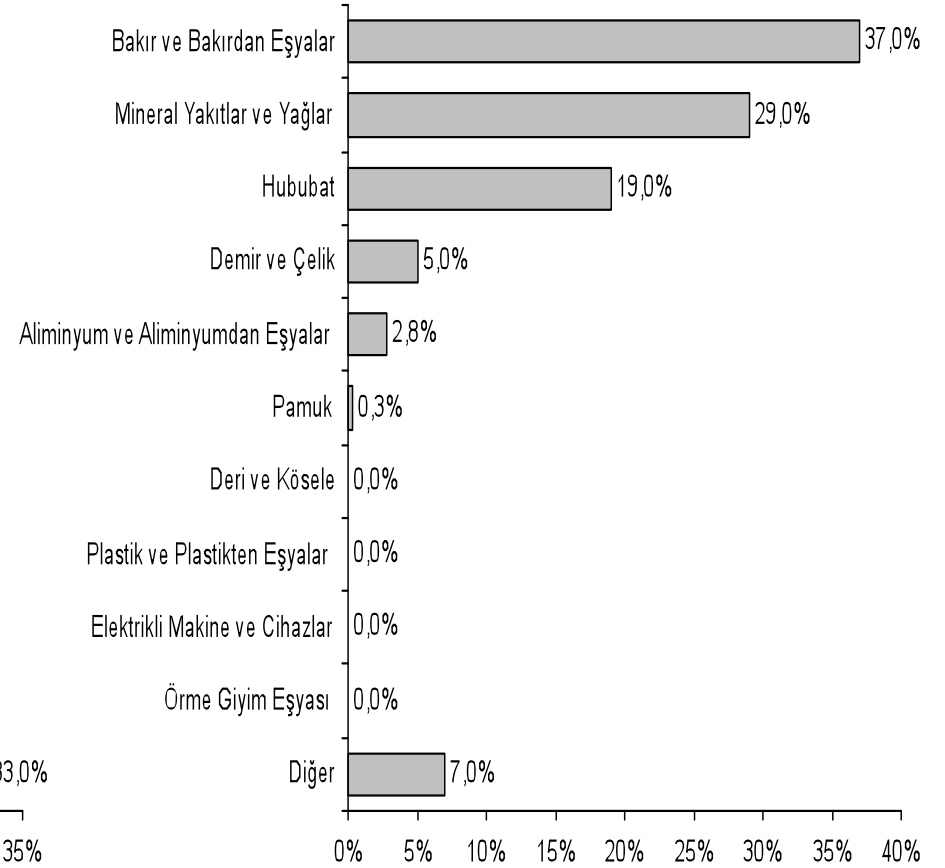
2000 yılında ihracatımızda 43'üncü sırada yer alan Kazakistan, 2007 yılında 21'inci sıraya yerleşmesine rağmen. 2009 yılında 37'inci sıraya gerilemiş, 2011 yılında 31'inci sıraya yükselmiştir. İthalatımızda ise 2000 yılında 31'inci sırada iken 2007 yılında 28, 2009 yılında da 22'inci sıraya yerleşmiş, 2011 yılında 25'inci sıraya gerilemiştir.

Türkiye Kazakistan Ticari İlişkiler-2

Kazakistan'ın Türkiye'den İthal Ettiği Ürünler

Kazakistan'ın Türkiye'ye İhrac Ettiği Ürünler

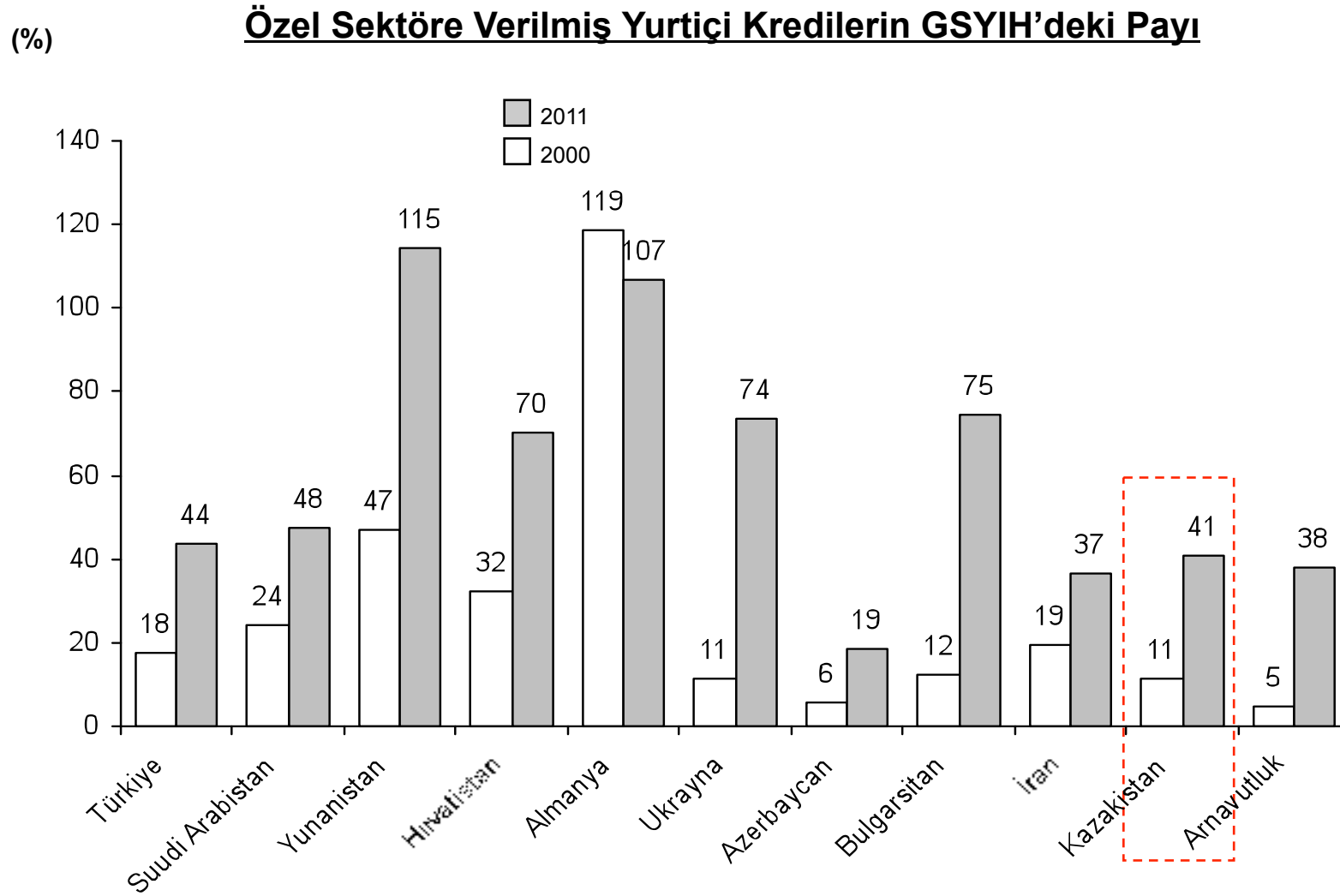

Kazakistan'da Bankacılık Sektörüne Bakış

- Kazakistan'ın bankacılık sistemi Orta Asya ülkeleri içinde en gelişmiş düzeyde olan sistemdir. Bankacılık sistemi, Kazakistan Merkez Bankası (National Bank of Kazakhstan-NBK) denetiminde uluslararası bankacılık standartlarına uyum yönünde hızla ilerlemektedir.
- Kazakistan Ulusal Fonu'nda Ocak 2012 itibarıyla 43,6 milyar dolar bulunmaktadır. Bu miktardan başka KC Ulusal Banka Fonu'nda toplam yaklaşık 25 milyar dolar bulunmaktadır. Bu para fonu Kazakistan finans sistemi ve ekonomisi için bir devlet garantisidir.
- Kriz yıllarında Kazak bankalarının dış borcu 46 milyar dolardı. 2012 yılı itibarıyla Kazak bankalarının henüz ödenmeyen dış borçları 16 milyar dolara düştü. 2012 yılı itibarıyla Kazak bankalarına ait varlıklar toplam 87 milyar doları teşkil etmektedir. Banka sektörüne ait sermaye miktarı 13,6 milyar dolardır. Bankaların borç toplamı 70 milyar dolar. Bu son tutarın % 50'si şüpheli veya güvensiz kredilerden oluşuyor. Bu sorunlu krediler oranı henüz azalmamaktadır.
- Moody's değerlendirme ajansına göre KC banka sisteminin şimdiki durumu negatif olarak değerlendirilmektedir. Ajansa göre ülkenin banka sisteminde hala birçok ciddi problemler bulunmaktadır. Kazak ekonomisinin iyileşme belirtileri göstermesine rağmen Kazak banka sektörü hala zor durumdadır. Halk Finans Ajansı'na göre Kazakistan finans sisteminin şimdiki problemleri şunlardır: gelişiminin sistemsizliği, kredi edinenler sayısının azlığı, kredi portföy kalitesinin düşüklüğü v.s. Faiz miktarının yüksek olması nedeniyle banka kredilerine olan talep düşüktür ama paraya muhtaç olan işletme ve kişi sayısı da çok fazladır. Bu durumda borçlulara kalan ise borç ödeme süresinin bitmesini beklemek ve borç almamaktır. Bankalar da şimdi borç vermeye pek istekli değillerdir.
- Batı ülkelerinden para transferleri 24 saat içinde SWIFT ağı ile gerçekleştirilebilmektedir.
- Kazakistan'daki Türk sermayeli bankalar; Ziraat Bankası, İş Bankası.

Bankacılık Sektörünün Gelişimi

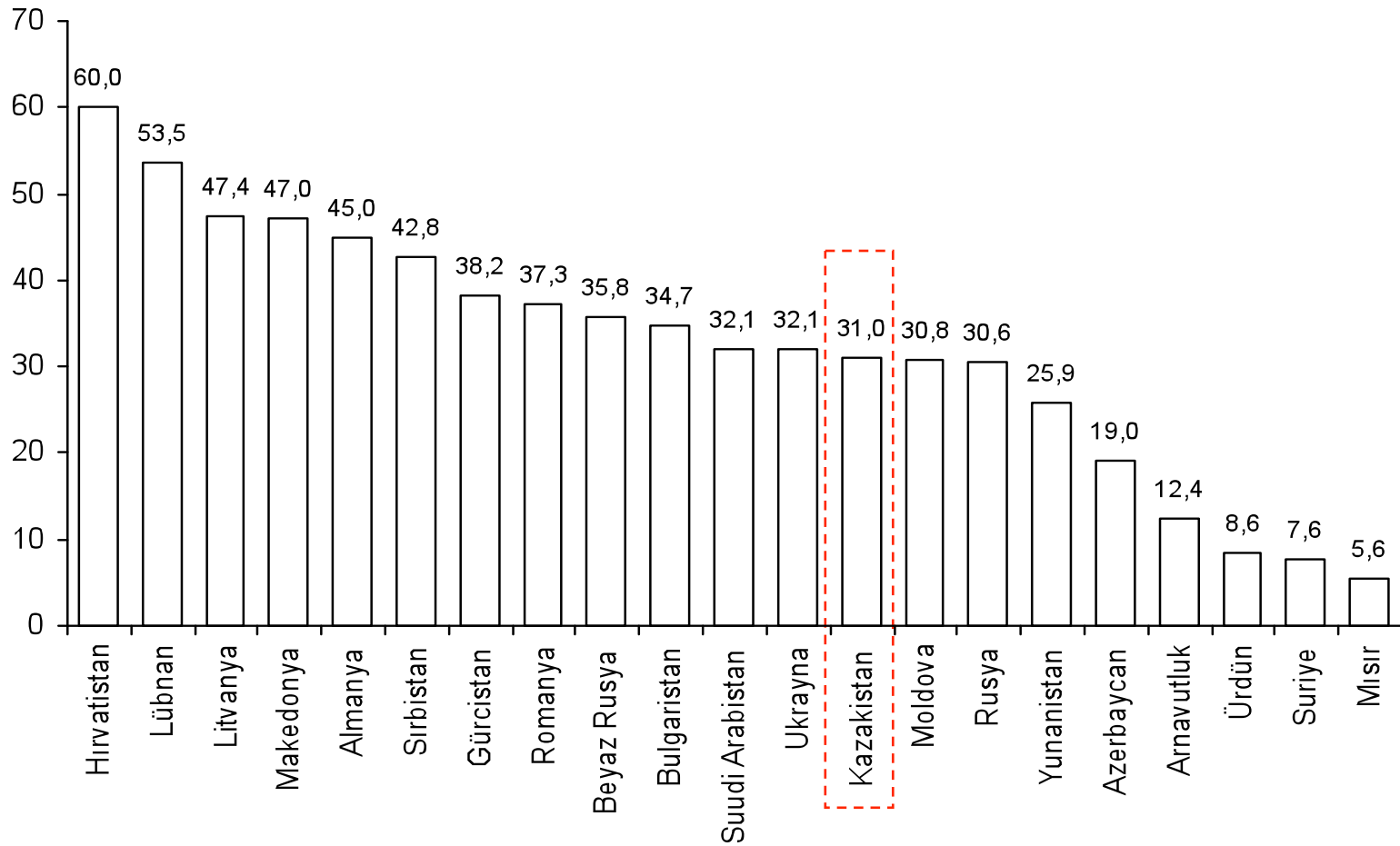

Bankacılık Sektörünün Gelişimi

Yatırım finansmanının GSYİH içindeki payı %50 olmasına rağmen özel sektörün %31'i bu paydan faydalanmaktadır.

Yatırım için bankalardan finansman talep eden firmalar (%) - 2010

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Perakende Pazarı ve Rekabet

4-Emlak

5-Dış Ticaret

6-İnsan Kaynakları Uygulamaları

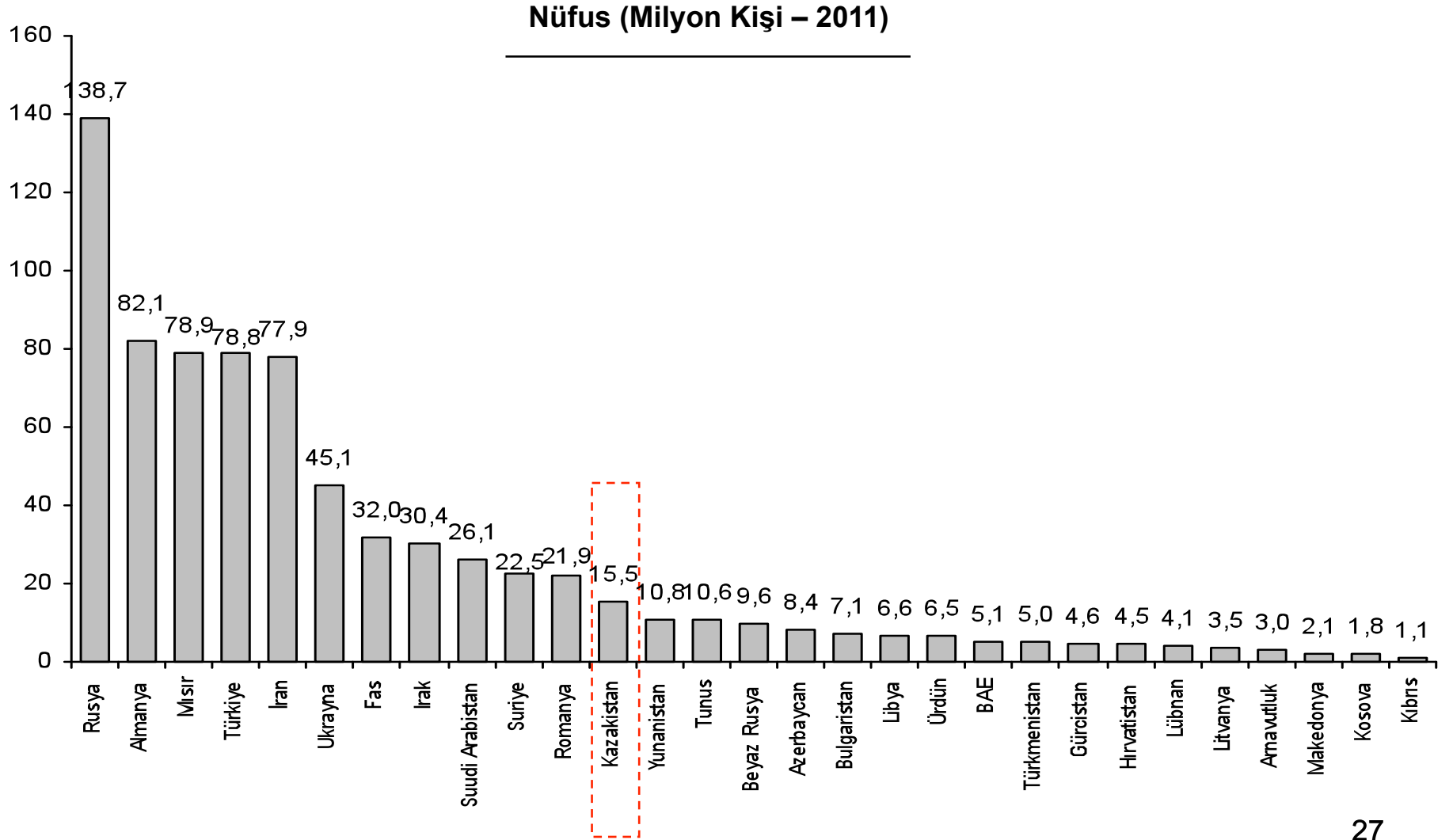
7-Ürün Yönetimi ve Pazarlama

8-Bilgi Teknolojileri Uygulamaları

9-Finansal Yapı ve Dinamikleri

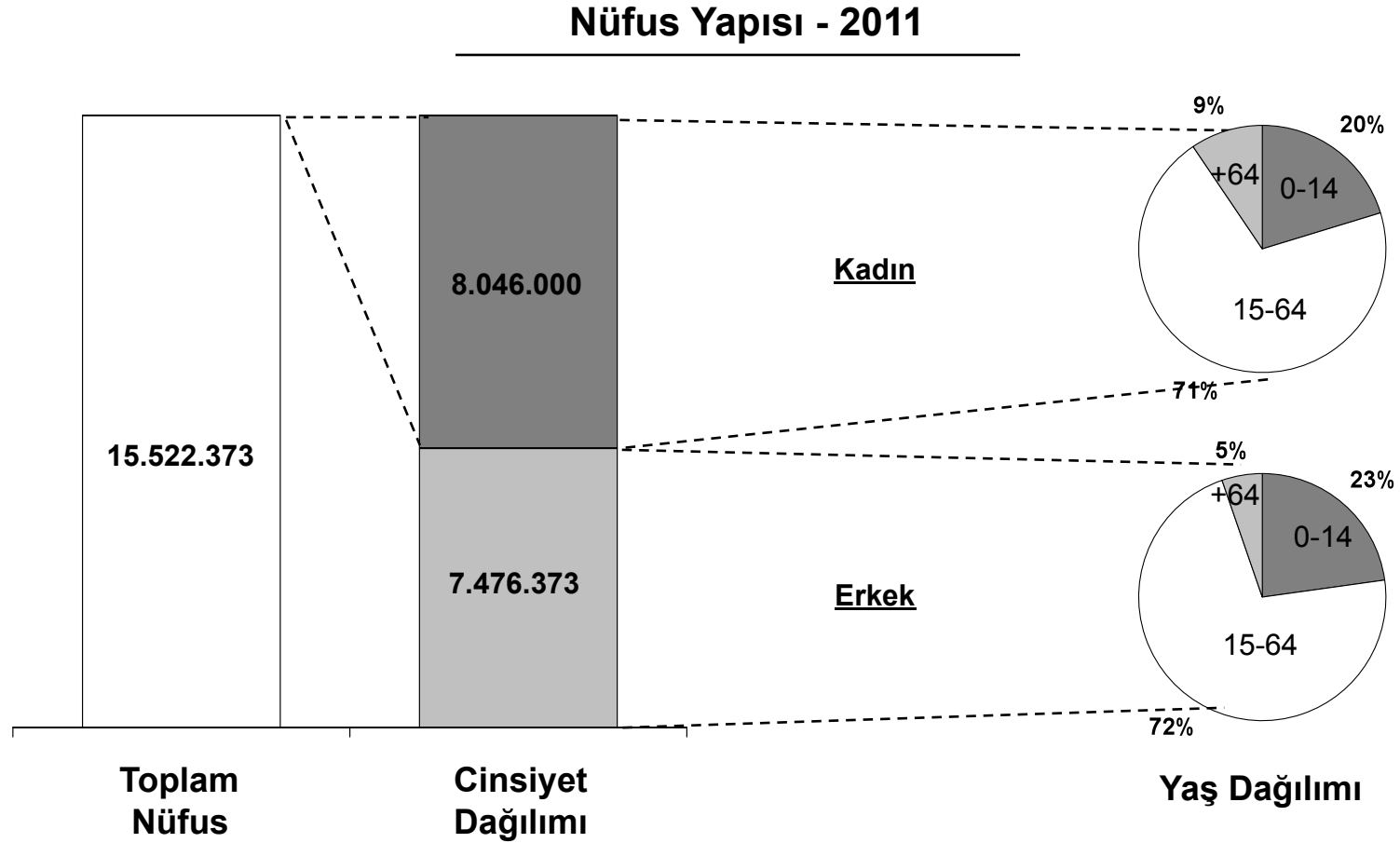
Nüfus Yapısı

Kazakistan hedef pazarlar arasında 15,5 milyonluk nüfusla en kalabalık 11. ülkedir.

Nüfus Yapısı

1990'lı yılların başında 16 milyon olan Kazakistan nüfusu büyüme konusunda 2011 yılına kadar durağan bir görüntü çizmiştir.

Nüfus Yapısındaki Gelişim - 2011

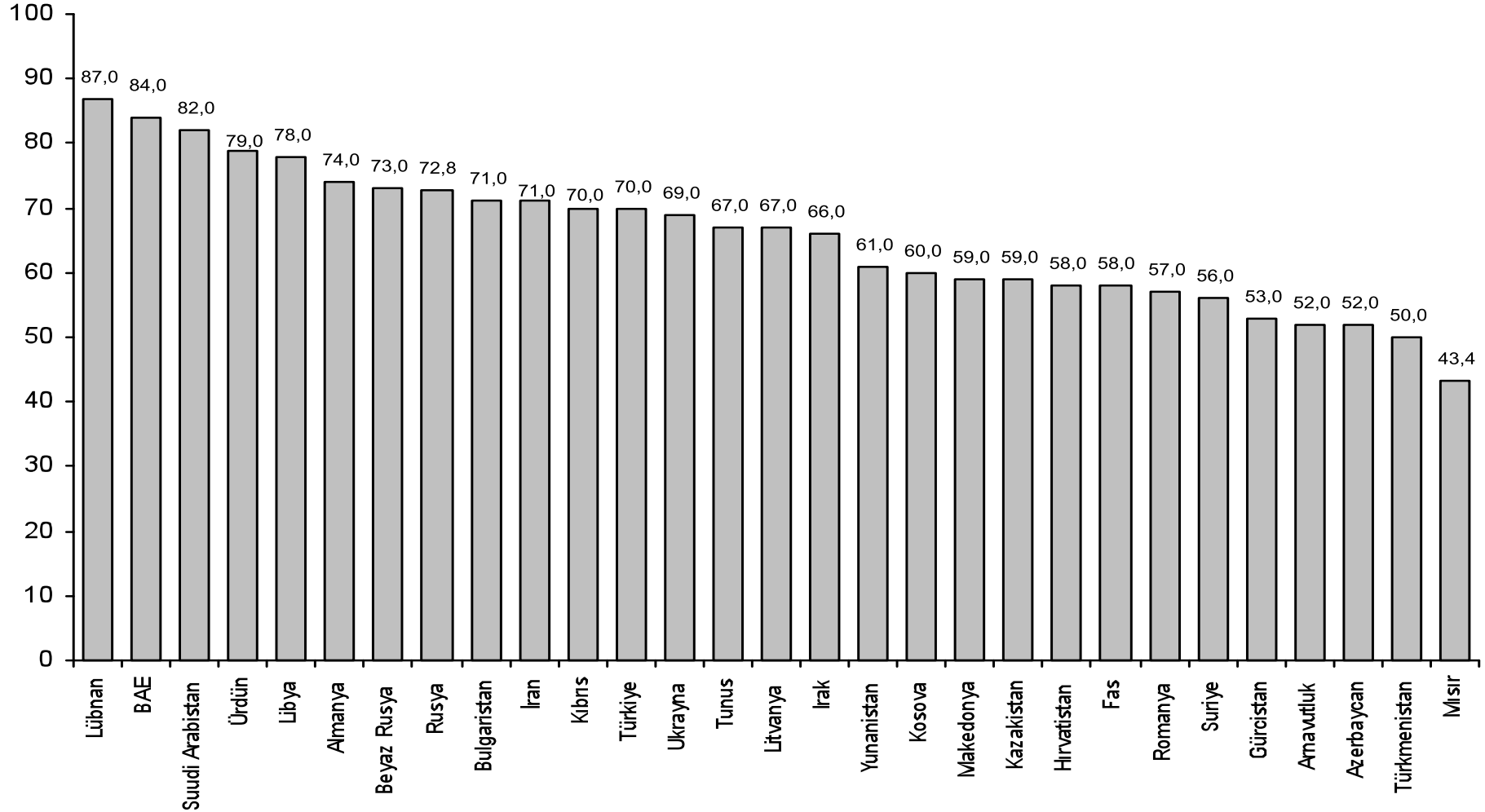
Doğum Oranı	16.65 doğum / 1.000 kişi
Ölüm Oranı	9.38 ölüm / 1.000 kişi
Göç Oranı	-3.27 göç / 1.000 kişi
Şehirleşme	%59
Şehirleşme Büyüme Oranı	%1.3
Ortalama Yaşam Süresi	68.51 yıl
Erkek	63.24 yıl
Kadın	74.08 yıl

Kişisel Özellikler

	boy (m.)		kilo (kg.)	
	erkek	kadın	erkek	kadın
azerbaycan	1,72	1,65	76,1	64,8
bulgaristan	1,75	1,63	79,3	67,1
almanya	1,78	1,65	82,4	67,5
yunanistan	1,76	1,63	85,0	67,7
iran	1,73	1,60	76,0	65,0
irak	1,65	1,56	75,0	64,8
türkiye	1,74	1,59	86,4	63,0
hırvatistan	1,78	1,73	65,9	62,9
sırbistan	1,77	1,71	75,0	62,0
rusya	1,75	1,68	73,0	69,0
lübnan	1,74	1,58	76,1	68,7
romanya	1,72	1,65	73,0	58,0
suriye	1,71	1,62	80,0	66,0
fas	1,71	1,62	73,0	65,0
mısır	1,70	1,60	72,0	56,7
tunus	1,70	1,62	76,1	64,8
libya	1,57	1,52	77,0	65,0
kazakistan	1,70	1,63	76,1	64,8
ukrayna	1,76	1,67	82,0	58,0
bae	1,70	1,55	79,6	57,5
kosova	1,77	1,71	75,0	62,0
arnavutluk	1,65	1,53	74,0	51,0
gürcistan	1,74	1,60	72,5	66,0
suudi arabistan	1,75	1,65	64,0	55,0
beyaz rusya	1,82	1,67	75,0	53,0
kktc	1,71	1,59	70,0	58,0
makedonya	1,71	1,62	79,3	65,6
ürdün	1,72	1,63	74,0	60,0
türkmenistan	1,71	1,61	74,7	61,8

Şehirleşme-1

Ülke genelinde şehirleşme yaklaşık %59 olarak hedef pazarlar arasında şehirleşme bakımından 19'uncu ülke konumundadır.

Şehirleşme-2

Nüfus Sayısına Göre En Büyük 10 Şehir-2010

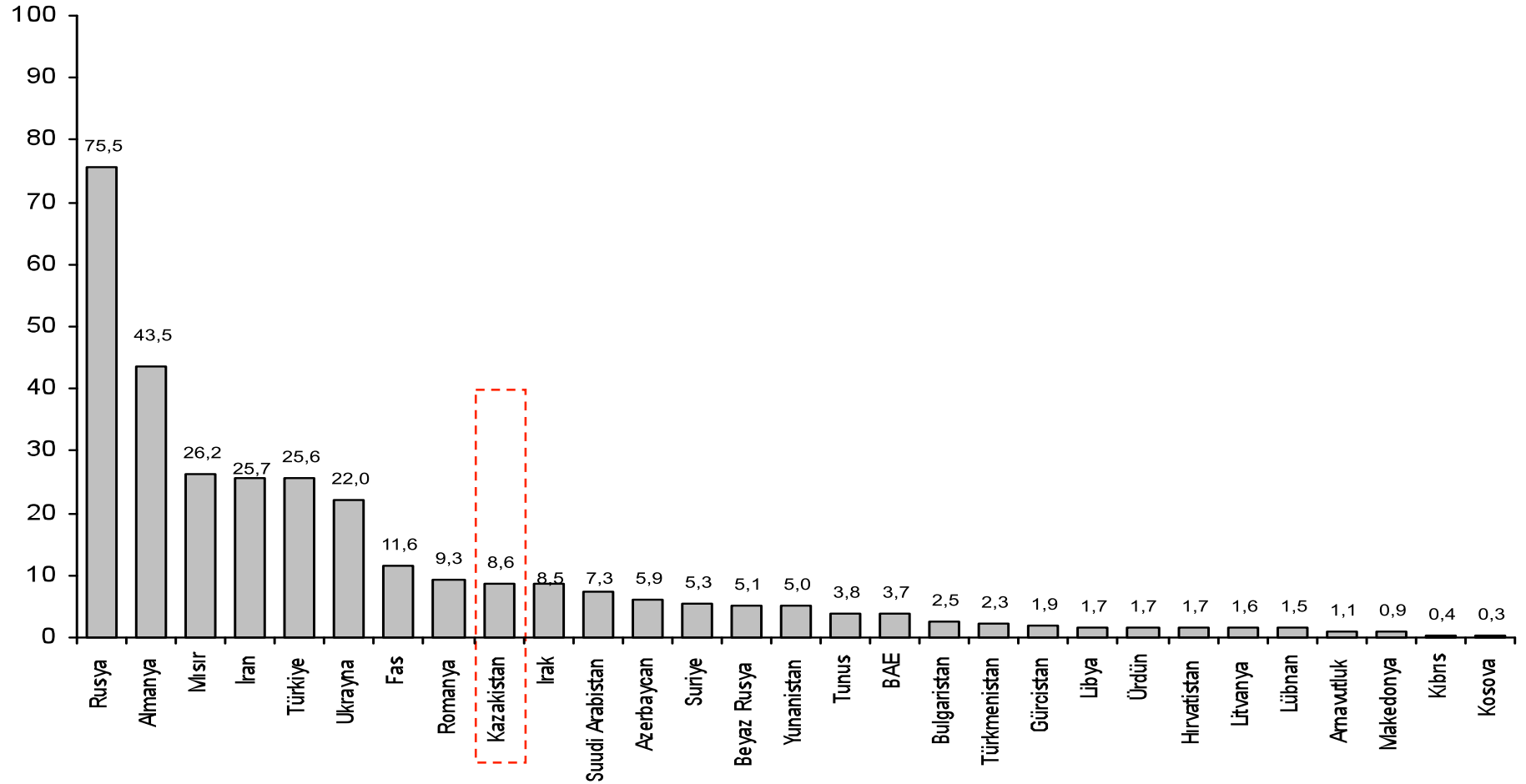
Shymkent	2 550 000
Almaty	1 852 400
Öskemen	1 397 400
Qaragandy	1 350 000
Taraz	1 041 200
Qostanaj	881 900
Aqtöbe	773 400
Pavlodar	745 800
Astana	685 900
Oral	606 600

İşgücü

Kazakistan hedef pazarlar arasında yaklaşık 8,611 milyon işgücüyle 8'inci ülke konumundadır.

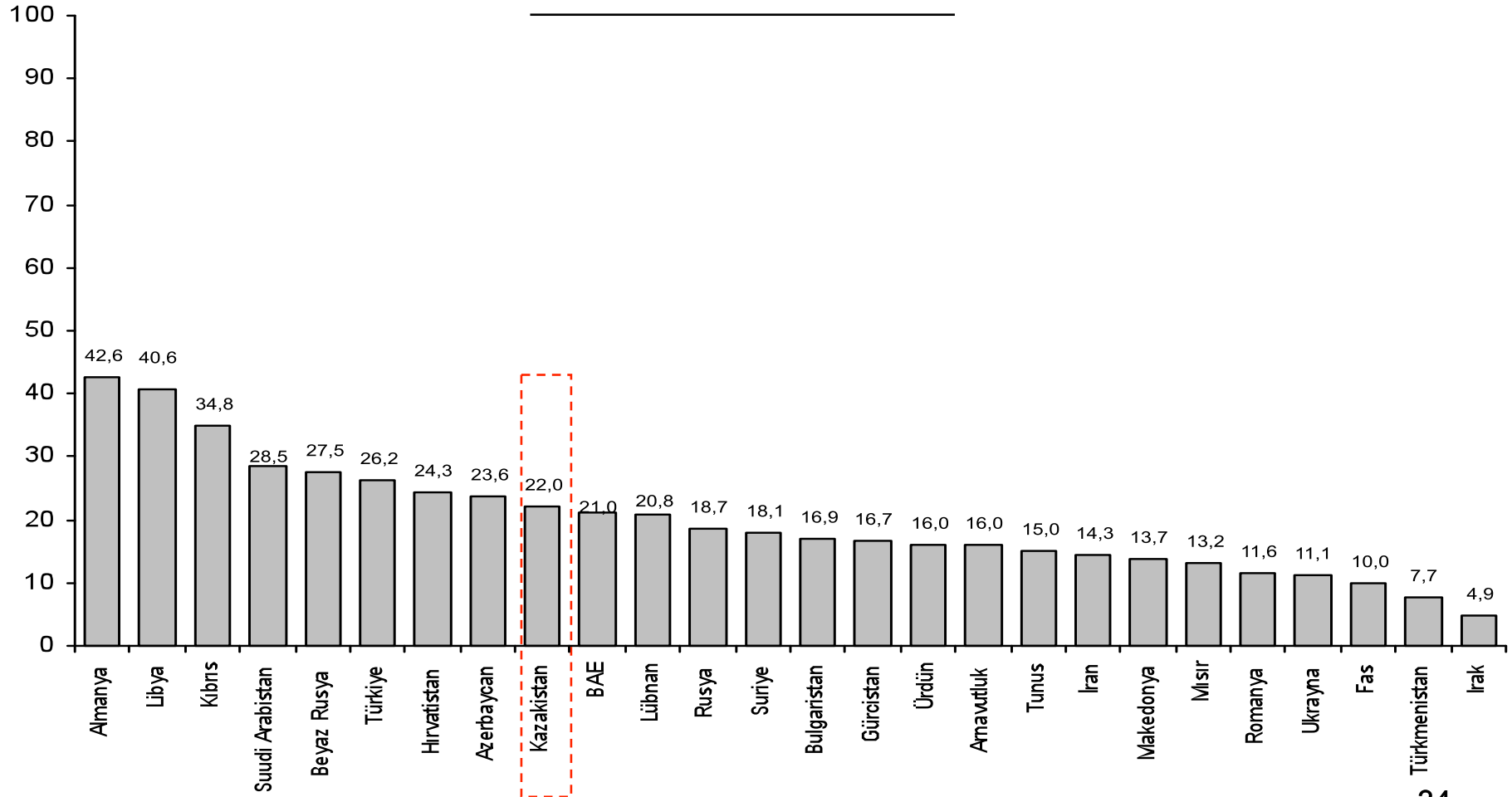
İşgücü sayısı (Milyon Kişi – 2011)

GSYİH'nin İşgücüne Paylaşımı

Kazakistan hedef pazarlar arasında 22,000 USD'lik çalışan başına düşen GSYİH ile orta-üst grup içerisinde.

Çalışan Başına Düşen GSYİH(Bin USD)-2011

İşsizlik

Kazakistan krizin de etkisi ile 2011 yılı sonu itibariyle işsizlik % 5,7 seviyesine ulaşmıştır.

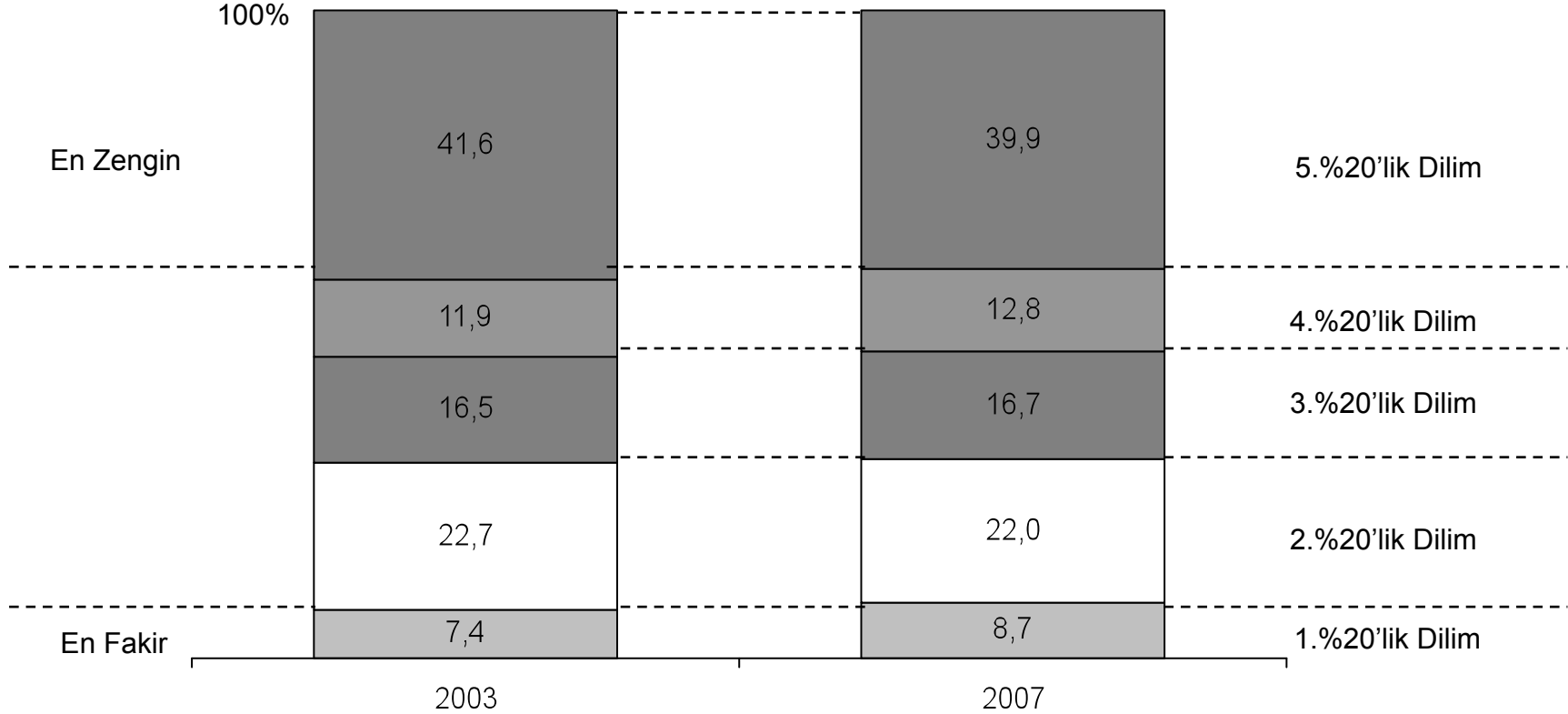
Resmi verilere göre, Kazakistan Dünya'da işsizliğin en fazla olduğu 53'üncü ülke.

- Ülke genelinde işgücü sayısının 8.611 Milyon olduğu tahmin edilmektedir.
- Petrol sektörü ile ivme kazanan ekonomik büyümenin etkileri başta hizmet sektörü olmak üzere diğer sektörler de yansımıştır. Hizmet sektörü ülkede en fazla istihdam sağlayan sektör konumundadır. Bununla birlikte uzun vadeli işsizlik verileri özellikle ülkenin kuzeyindeki eski ağır sanayinin yoğunlaştığı bölgelerde yüksektir.
- Sovyet dönemi boyunca bilim ve teknoloji çalışmalarında daha fazla rol alan Rus azınlık ve azınlıktaki diğer etnik grupların bağımsızlık sonrasında ülke dışına göç etmesi nedeni ile Kazakistan'ın vasıflı işgücünde ciddi bir kayıp söz konusu olmuştur.
- İşsizlik özellikle genç nüfus içerisinde daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir.
- 1998 krizi sonrasında yaşam standartlarının yükselmiş olmasına rağmen ülke genelinde fakirlik seviyesi tüm nüfus içerisinde %12,1'ler seviyesindedir.
- Satın alma gücü paritesine göre 12 aylık bir çalışan ücreti 1.442 USD seviyesindedir.

Sosyo Ekonomik Gruplar

2003-2007 yılları içerisinde sosyoekonomik gruplar arasında gelirden alınan paya göre gelir dağılımı toplumun alt gruplarında artış göstermektedir.

Sosyo Ekonomik Grupların %20'lik Dilimlere Göre Kırılımı

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Perakende Pazarı ve Rekabet

4-Emlak

5-Dış Ticaret

6-İnsan Kaynakları Uygulamaları

7-Ürün Yönetimi ve Pazarlama

8-Bilgi Teknolojileri Uygulamaları

9-Finansal Yapı ve Dinamikleri

Perakende Pazarına Genel Bakış

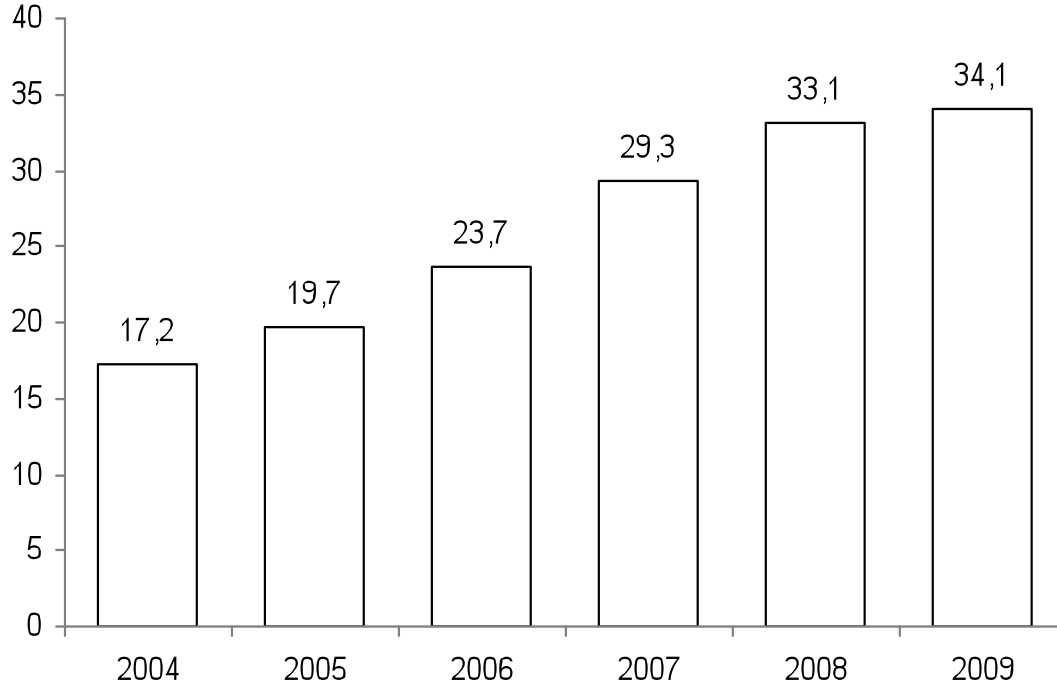
---

1. 2009'da perakende sektörü %3 büyüme göstererek KZT 34 milyara ulaşmış durumdadır.
2. Organize perakendecilik halen sektör ortalamasının altındadır.
3. Perakende sektörü şehirlerde gelişmeye başlarken yerel satıcılar kırsal kesimden getirdiklerini şehirlerde satmayı tercih etmektedir.
4. Önümüzdeki dönemde global krizin etkilerinin tamamen ortadan kalkması ile yabancı markaların ilgi odağı olması beklenmektedir.
5. Kişi başı harcanabilir gelirlerin yükselmesi ve kadınların bireysel özgürlüğü kadın tüketicilerin pazar hacmi içerisindeki payı arttırmaktadır.

Perakende Pazarına Genel Bakış

Hazır Giyim Pazarı, 2004-2009 arasında yıllık ortalama %14,6 büyümüştür.

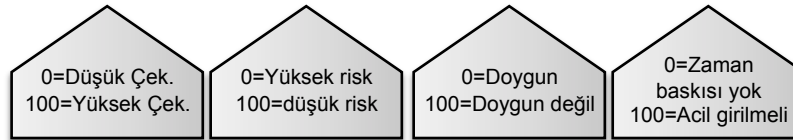
Kazakistan Hazır Giyim Pazarı (Milyar KZT)

1. 2014 yılına kadar hedef pazarın 41 milyar KZT ulaşacağı tahmin edilmektedir.
2. Aynı dönemde hazır giyim pazarı yıllık ortalama %19 büyüme göstererek perakende sektörü içerisinde en fazla büyüyen segment olması beklenmektedir

2011 Global Perakende Gelişim Endeksi

2011 Sıralama	Ülke	Bölge	Pazar Çekiciliği (%25)	Ülke Riski (%25)	Pazar Doygunluğu (%25)	Zaman Baskısı (%25)	GRDI Skoru	2010 Sıralaması farkı
1	Brezilya	Latin Amerika	100.0	79.4	42.9	63.9	71.5	4
2	Uruguay	Latin Amerika	85.0	73.8	63.6	39.6	65.5	6
3	Şili	Latin Amerika	84.3	100.0	30.3	44.3	64.7	3
4	Hindistan	Asya	28.9	59.9	63.1	100.0	63.0	-1
5	Kuveyt	MENA	80.4	80.6	57.3	27.1	61.3	-3
6	Çin	Asya	49.5	76.5	31.0	87.7	61.2	-5
7	Suudi Arabistan	MENA	70.9	80.7	50.6	35.7	59.5	-3
8	Peru	Latin Amerika	39.8	61.5	72.0	59.5	58.2	1
9	BAE	MENA	87.6	88.9	12.6	42.9	58.0	-2
10	Türkiye	MENA	83.8	65.5	45.0	37.0	57.8	8
11	Lübnan	MENA	56.3	43.0	57.5	53.8	52.6	Bilinmiyor
12	Mısır	MENA	22.1	49.5	85.5	52.7	52.5	1
13	Arnavutluk	Doğu Avrupa	19.9	48.3	79.6	60.5	52.1	-1
14	Rusya	Doğu Avrupa	76.2	49.1	30.9	51.0	51.8	-4
15	Kazakistan	Asya	29.2	30.1	87.5	60.1	51.7	Bilinmiyor
16	Endonezya	Asya	38.2	53.0	54.5	58.8	51.1	0
17	Fas	MENA	22.6	72.9	52.8	54.8	50.8	-2
18	Filipinler	Asya	26.2	54.3	66.1	51.0	49.4	4
19	Tunus	MENA	37.5	75.2	63.0	21.3	49.3	-7
20	Sri Lanka	Asya	8.4	52.6	86.5	42.4	47.5	Bilinmiyor

Dağıtım Kanalları

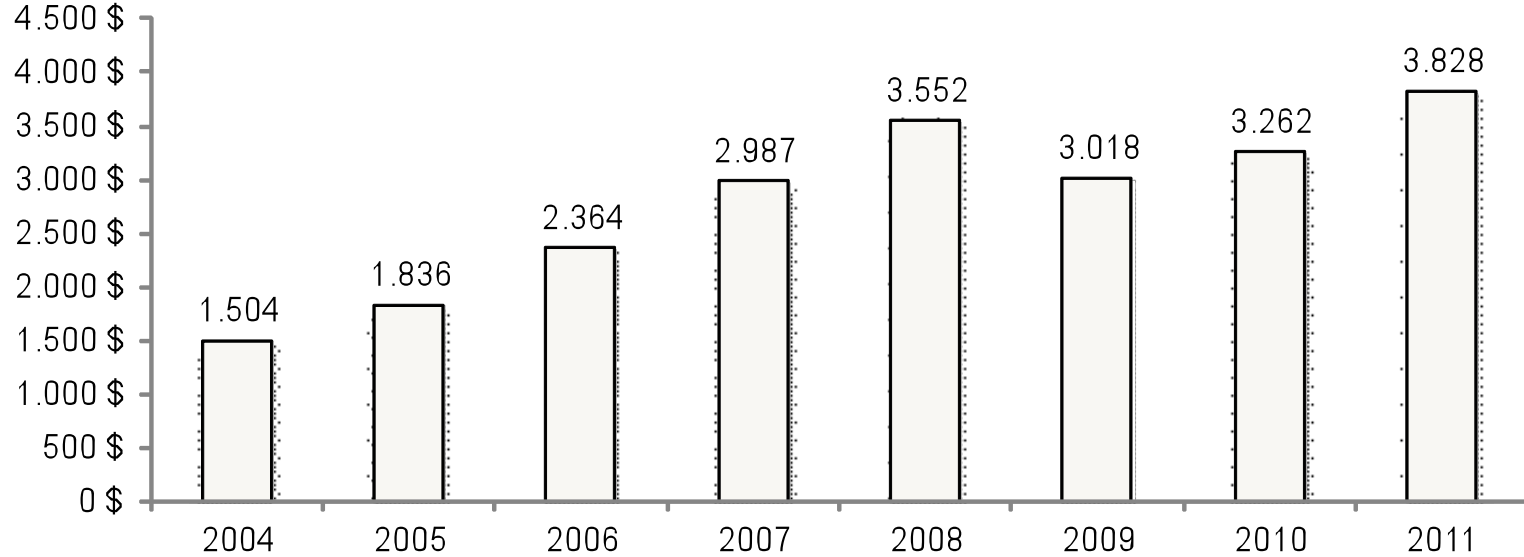
Kazakistan'da perakende sektörü her zaman önem teşkil etmiştir, önceki yıllarda daha çok açık pazarlar tercih edilirken üst ve orta sınıf tüketici kitlesi mağazalara yönelmiş durumdadır.

- Açık pazarlar çok kalabalık ve şehir merkezin dışında olması sebebiyle tercih edilmemeye başlandı.
- Kazakistan'da alışveriş merkezleri daha çok Almatı ve Astana şehirlerinde yoğunlaşmaktadır. İki şehir perakende gelişmelerinin merkezi durumunda.
- Kazakistan'ın güneyi Symkent'de ve Ust-Kamenogorsk'de yeni bir alışveriş merkezi açılıyor.
- Perakende sektörünün önündeki engel kaliteli alanların yetersiz olmasıdır. Benetton ve iStore gibi markalar Almatı ve Astana yeni kurulurken, bir çok yabancı firma halen uygun yer için bekliyor.
- İnternet perakendeciliği toplam pasta içerisindeki payı düşük olmasına rağmen perakendecilerin dağıtım kanalları arasında önemli bir yere sahip olması beklenmektedir.

Harcanabilir Gelir

2004'ten bu yana gitgide artan tüketim harcamaları 2008 küresel krizin etkisiyle 2009 yılında ciddi bir düşüş sergilemiş, 2010 yılında %8,10, 2011 yılında %17 artmıştır.

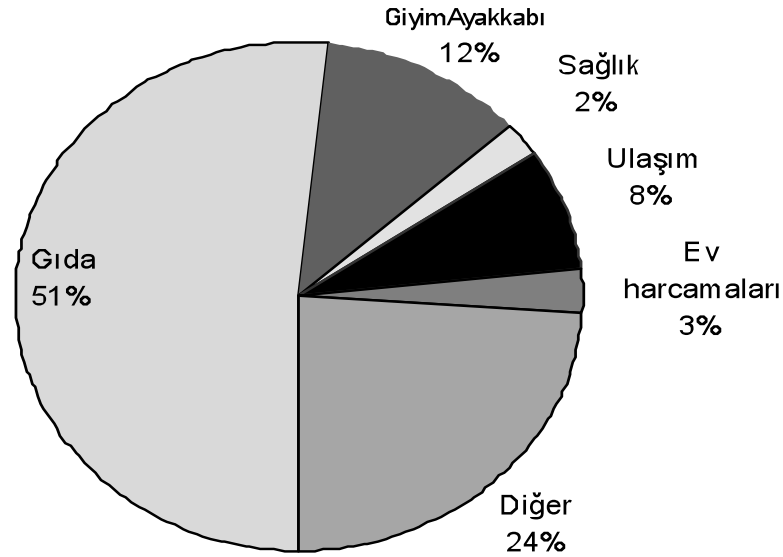
Tüketim Harcamalarındaki Gelişim

Harcanabilir Gelirin Dağılımı

Tüketiciler harcanabilir gelirlerinin %50'den fazlasını gıdaya ayırırken, hazır-giyim bu gelirin %12'sini, ev harcamaları ise sadece %3'ünü oluşturuyor.

Harcanabilir Gelir Dağılımı

Tüketici Eğilimleri

Kazakistan'da Rus, Güneydoğu Asya ve Avrupa mallarının yoğun rekabeti bulunmaktadır. Diğer BDT ülkeleri içinde en yüksek seviyede olmakla birlikte, genelde düşük alım gücüne sahip olmalarına rağmen Kazak tüketicileri, batı mallarına çok açıktır.

Ülkedeki tüketiciler ürünlerin fiyat ve kalitelerine öncelikli önem vermektedir. Perakende sektörünün 52%'sini oluşturan açık pazarlar tüketicilerin başlıca tercihidir.

Gelir seviyesi artan Kazakistan'da perakende sektörünün aynı hızda gelişmemesi sonucu zengin Kazaklar alışveriş için Londra ve ya Dubai'yi tercih ediyorlar.

Alışveriş yapmak için yeterli gelişim sağlanmayan Kazakistan'da tüketiciler nakit ödemeyi tercih ediyorlar.

Kazakistan'ın en zengin %10'luk kesimi en düşük %10'luk kesimden 7.9 kat daha fazla kazanıyor, 4.2 kat daha fazla tüketime ve lükse para harcıyorlar.

Hazır Giyimde Öne Çıkan Segmentler

Spor Giyim

1. Spor malzemelerine kıyafetlerine olan ilgi günden güne artmaktadır.
2. Spor yüksek gelir kesimlerde daha yaygın hale geldikçe, uluslar arası markalar için talep günden güne artmaktadır.
3. Golf ve tenis gibi sporlar popülerlik kazanmakta bu tip giyime talebi arttırmaktadır.

Çocuk Giyim

1. Geçtiğimiz yıllarda ekonomik koşullar sebebiyle azalan doğum oranları son yıllarda tekrar artmaya başladı.
2. 2007 yılı rakamlarına göre 1000 kişiye 19.3 doğum düşerken bölgeye göre ortalamanın üzerinde.
3. Bu durum çocuk malzemelerine, kıyafetlerine ve özellikle kaliteli çocuk giyimine olan ilgiyi arttıracak.

Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Kazak tüketicisi:

1. Ulaşılabilir lokasyon;
2. Otopark imkanı;
3. Kaliteli ürün;
4. Mağaza içerisinde servis / destek istiyor.

Türk Perakendecisi:

1. Müşteri hizmetleri ve servis seviyesinin yüksek olması;
2. Marka bilinirliği ve bağlılık yaratmayı öncelik edinmelidir.

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Perakende Pazarı ve Rekabet

4-Emlak

5-Dış Ticaret

6-İnsan Kaynakları Uygulamaları

7-Ürün Yönetimi ve Pazarlama

8-Bilgi Teknolojileri Uygulamaları

9-Finansal Yapı ve Dinamikleri

Genel Görünüm

---

1. Büyük şehirlerde 1.sınıf AVM'lerin yetersiz kalmasından dolayı cadde mağazacılığı halen ön planda.
2. Almaty ve Astanada kişi başına düşen AVM m²'si sırasıyla 200m² ve 315 m²'dir. Buna karşın Almaty'de 30m² Astana'da sadece 84m² 1. ve 2. sınıf AVM tanımına girmektedir. Özellikle Almaty'de 1.sınıf AVM'lerde global markaların talepleri doğrultusunda bekleme listeleri oluşmuş durumda.

Kiralama Koşulları

---

1. Büyük şehirlerde m2 kiralari Avrupanın oldukça üzerinde.
2. Almaty ve Astana'da AVM'lerde kiralar 600 – 1200 USD /m²/ yıl olarak değişmektedir.
3. Fiyatların yüksekliğinin ana sebebi yer sıkıntısı
4. Astana'da 2009 son çeyreğinden itibaren fiyatlarda %30 oranında düşüş olmuştur.

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Perakende Pazarı ve Rekabet

4-Emlak

5-Dış Ticaret

6-İnsan Kaynakları Uygulamaları

7-Ürün Yönetimi ve Pazarlama

8-Bilgi Teknolojileri Uygulamaları

9-Finansal Yapı ve Dinamikleri

Kazakistan'da İthalat Rejimleri

- Kazakistan Türk Cumhuriyetleri içinde en liberal yapıya sahip devletlerden biri olarak bilinmektedir.
- Kazakistan'ın ulusal gümrük politikası, ülkenin iç ve dış politikalarının önemli bir parçası olarak geliştirilmekte ve uygulanmaktadır. Gümrük politikası, iç pazarın korunması, adil rekabetin teşvik edilmesi ve yabancı yatırımların ülkeye çekilmesini hedeflemektedir.
- Rusya, Beyaz Rusya, Kırgızistan ve Tacikistan Kazakistan ile birlikte Bağımsız Devletler Topluluğu Gümrük Birliği Anlaşması üyesidir. BDT Gümrük Birliği üyesi ülkeler menseli ürünlerin Kazakistan'a ithalatında gümrük vergisi uygulanmamaktadır. Buna ilave olarak Kazakistan tüm Bağımsız Devletler Topluluğu üyesi ülkeler ile (Türkmenistan haricinde) ikili tercihli ticaret anlaşmaları bulunmaktadır. Bu ülkelerden ithal edilen ürünler de gümrük vergisinden muaftır.
- Gümrük vergilerine ilave olarak, gümrük işlemleri sırasında 50 Euro tutarında bir gümrükten mal çekme harcı talep edilmektedir. Söz konusu harç, gümrük beyannamesinin esas sayfası ile ilgili işlemlerinin tamamlanması için tahsil edilmekte olup, her bir ilave sayfa için 20 Euro talep edilmektedir.

İthalat Esnasında Uygulanan Vergiler

Gümrük Vergisi:

-Genel

Oranlar

%0-30

Katma Değer Vergisi:

-Genel

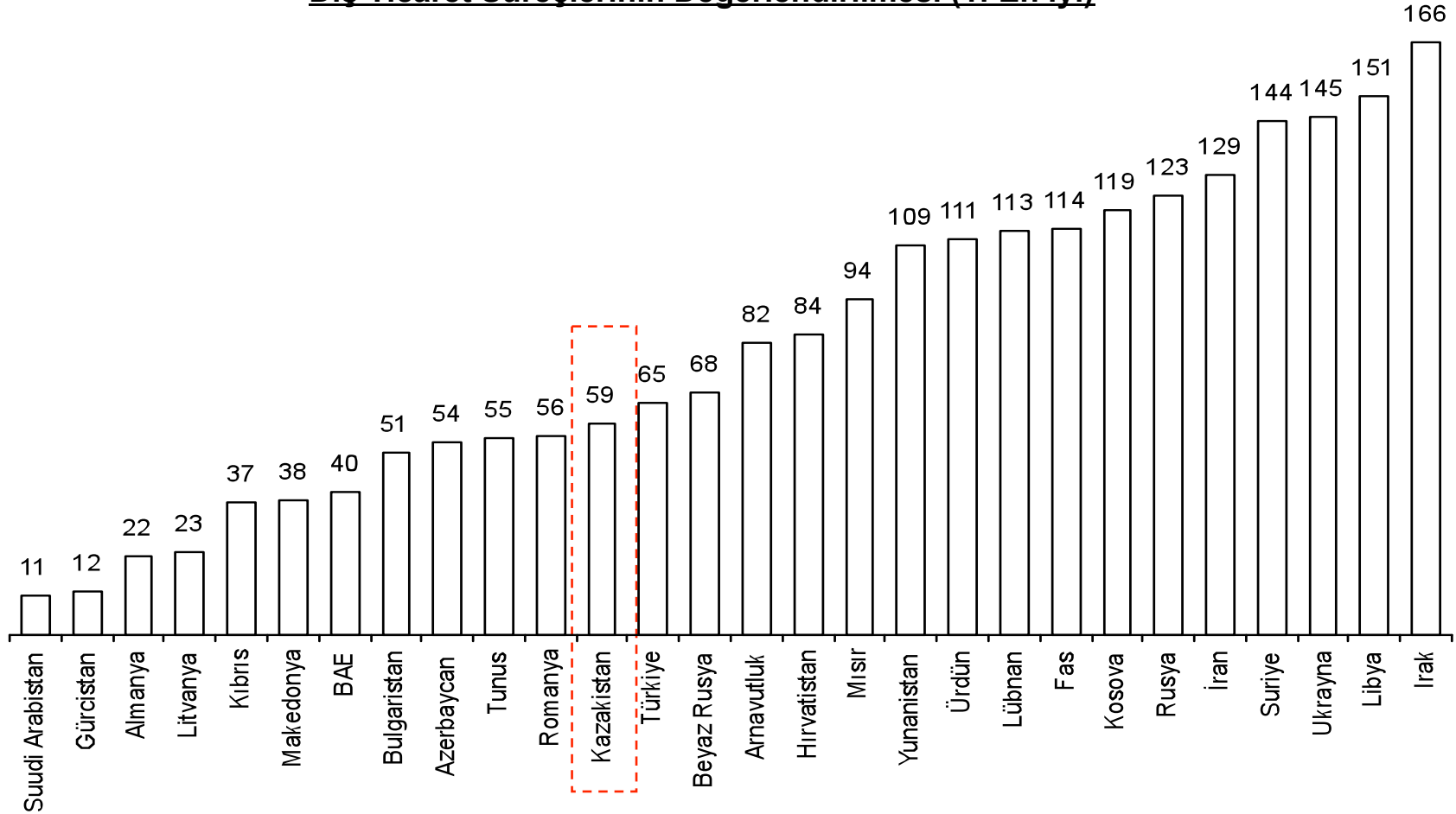
%12

Not: Süreçlerin net olmamasından dolayı günlük uygulamalarda ciddi değişiklikler gözlemlenmektedir.

Kazakistan'da Dış Ticaret Süreçlerinin Değerlendirilmesi

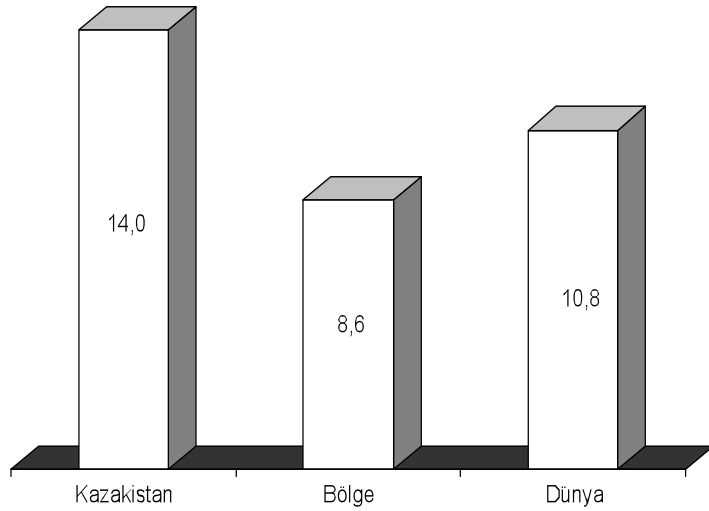
Dünya Bankası tarafından 183 ülke için yapılan bir araştırmada; Kazakistan dış ticaret süreçlerinde hedef pazarlar içerisinde ortalamanın üstünde bir performans gösteren ülkedir.

Dış Ticaret Süreçlerinin Değerlendirilmesi (1: En iyi)

Gümrük Mevzuatında Yaşanmış Süreçler

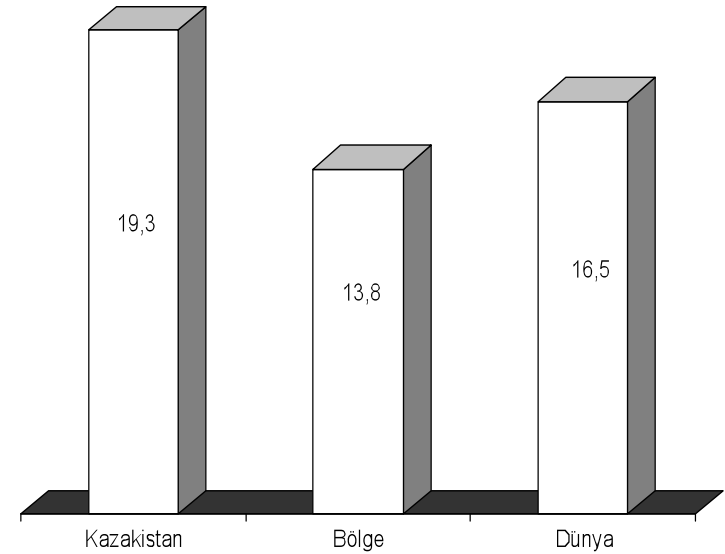
İthalat esnasında ürünlerin gümrükten çekilme süreci(gün)

Gümrükten ürün çekilme süreci hem dünya hemde bölgesel ortalamanın üstündedir.

Mevzuata göre 76 gün içerisinde çekilmesi gerekiyor.

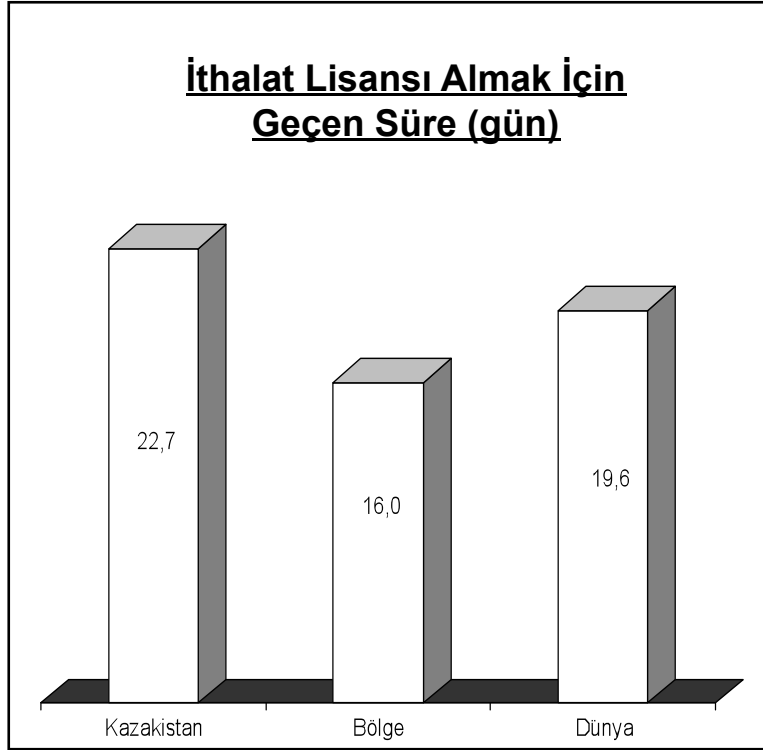
İthalatçı firmaların Gümrük ve Vergi Mevzuatını Ana Sorun Görmesi (%)

İthalatçı firmalar için mevzuat ve vergiler ana sorun olarak ortaya çıkıyor.

Gümrüklerde geçen süre de önemli konu başlığı olarak şirket gündemlerinde bulunuyor.

İthalat Lisansı

İthalatçı lisansı alabilmek için harcanan süre dünya ortalamasının üstündedir.

Ana Sebepler:

- Bürokratik yapı
- Süreçlerin yeteri kadar tanımlı olmaması

Türk Firmalarının Yaşadığı Sorunlar

- Genel mevzuattaki belirsizlikler ve tanımların net olmaması
- Süreçlerdeki periyodik ve zamansız değişiklikler
- Bürokratik yapı
- Kayıtdışı talepler

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Perakende Pazarı ve Rekabet

4-Emlak

5-Dış Ticaret

6-İnsan Kaynakları Uygulamaları

7-Ürün Yönetimi ve Pazarlama

8-Bilgi Teknolojileri Uygulamaları

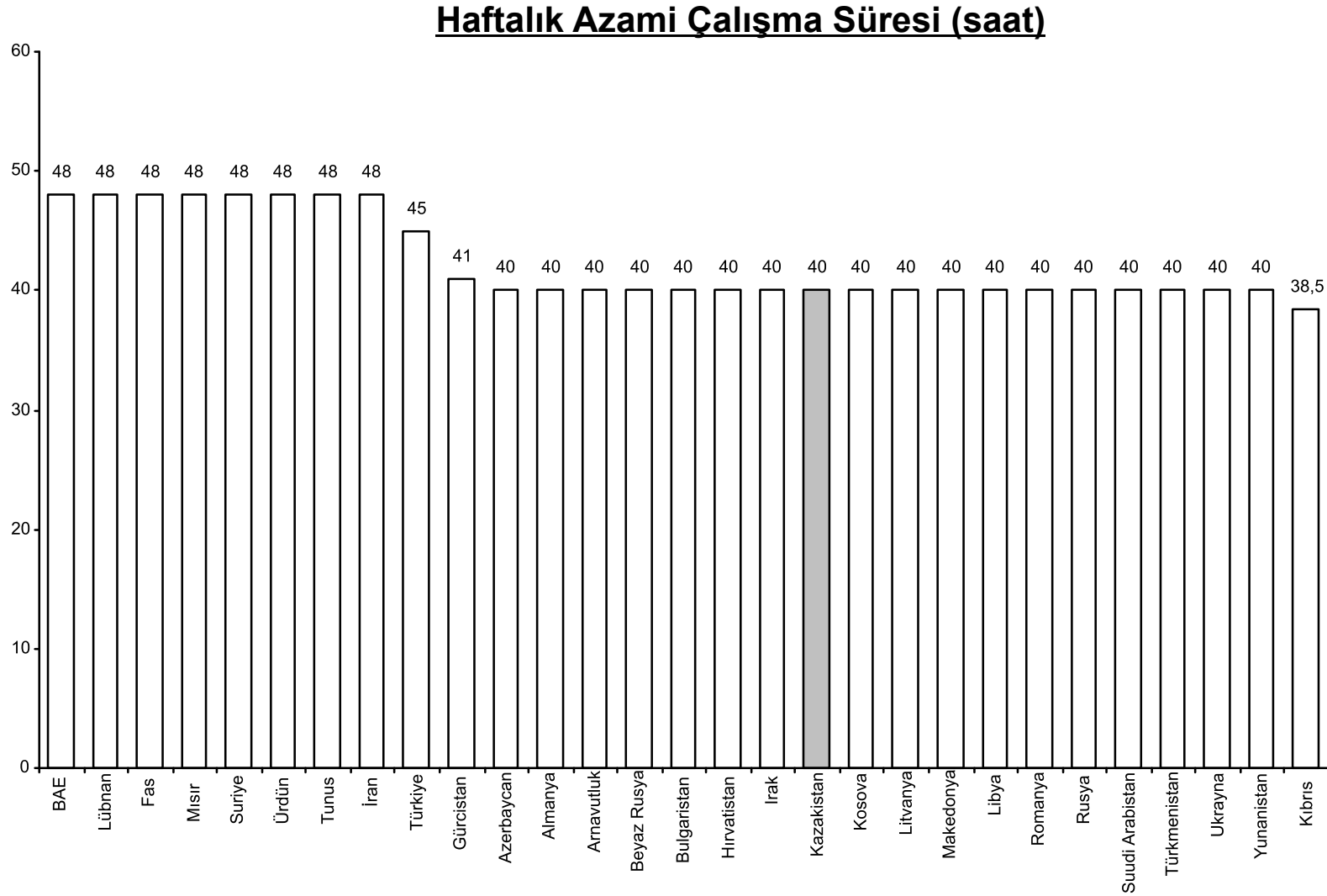
9-Finansal Yapı ve Dinamikleri

İş Gücü Profili

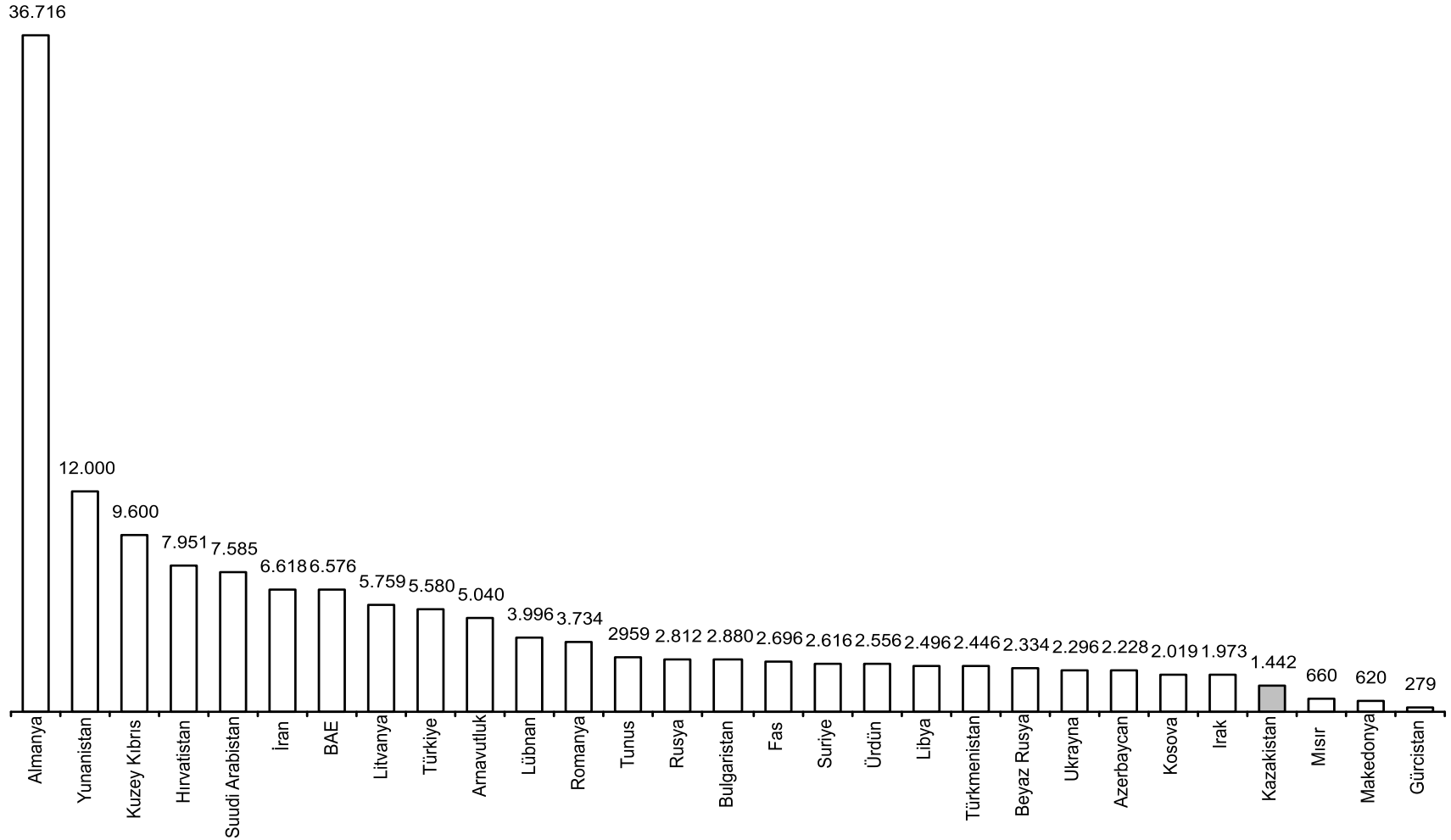
1. Kaliteli ve eğitimli işgücü yetersiz.
2. Şirkete ve markaya bağlılık bölge ülkelere göre yüksek.
3. Yabancı bir şirkette ve markada çalışabilme özellikleri diğer ülkelere göre daha düşük.
4. Ticari ahlak seviyeleri ortalama düzeyde.
5. Çalışma saatlerine sadık olup, fazla mesaiye genel olarak karşılar.

Haftalık Azami Çalışma Süresi

Yıllık Brüt Asgari Ücret

Yıllık Brüt Asgari Ücret (\$)

İnsan Kaynakları Kriterleri

İnsan Kaynakları Kriterleri	Kazakistan	Doğu Avrupa & Afrika	OECD
İşe Alım Süreci Zorluk Endeksi	0	32	27
Çalışma Saatlerindeki Katılık Endeksi	20	30	30
İş Akdi Fesih Süreci Zorluk Endeksi	30	26	23
İstihdam Katılık Endeksi	17	29	26
İşten Çıkarma Maliyeti	9	28	27

En Yüksek: 1
En Düşük : 100

Dikkat Edilmesi Gereken Konular - 1

---

1. Maaş ödemeleri ayda minimum 1 seferde yapılıyor.
2. Maaşların kanunen resmi gösterilmesi önemli.
3. Maaş ödemelerinde yabancı uyruklu kişiler dışında sadece lokal para birimi ile yapılması gerekmektedir.
4. Çalışma saati hafta 5 gün 40 saat şeklindedir.
5. Yasalara göre fazla mesai uygulamasında aynı ay içerisinde 12 saati geçmemelidir.

Dikkat Edilmesi Gereken Konular - 2

---

6. Fazla mesai için normal ücretin en az 1,5 katı kadar ödeme yapılması gerekmektedir.
7. İlk yıldan itibaren yıllık izin süresi minimum 24 işgünü.
8. Hamilelik izin süresince maaş ödemeleri devlet tarafından yapılmaktadır.
9. Yabancı uyruklu kişilere verilen çalışma izinleri genelde kısa süreli olduğu ve sürecin çok yavaş işlediği belirtildi.

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Perakende Pazarı ve Rekabet

4-Emlak

5-Dış Ticaret

6-İnsan Kaynakları Uygulamaları

7-Ürün Yönetimi ve Pazarlama

8-Bilgi Teknolojileri Uygulamaları

9-Finansal Yapı ve Dinamikleri

Tüketici Dinamikleri

---

1. Tüketiciler yeniliğe açık
2. Spor ayakkabı, çocuk giyim ve kozmetik sektörüne aşırı bir ilgi var
3. Markalı ürünler seviliyor.
4. İthal ürünler ve Avrupa'daki trendler yakından takip ediliyor.
5. İndirim anlayışı tüketici de yavaş da olsa oturuyor.
6. Sağlıklı ve şık görünme isteği büyük şehirlerde fazla.

Ürün Tedarik Sürecinde Zorluklar ve Maliyetlendirme

Gümrük sürecinin hiyerarşik yapısı ve kayıtdışı taleplerden gelir elde etme isteği Türk perakendecilerin ürün tedarikinde sorun yaşatmaktadır.

Maliyetlendirme

- Taşıma maliyetlerinin yüksekliği ve kayıtdışı talepler fiyatlandırmayı olumsuz etkilemektedir.

Süre

- Gümrük sürecinin uzunluğu sezon açılışında önemli risk faktörü

Fiyatlandırmada Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

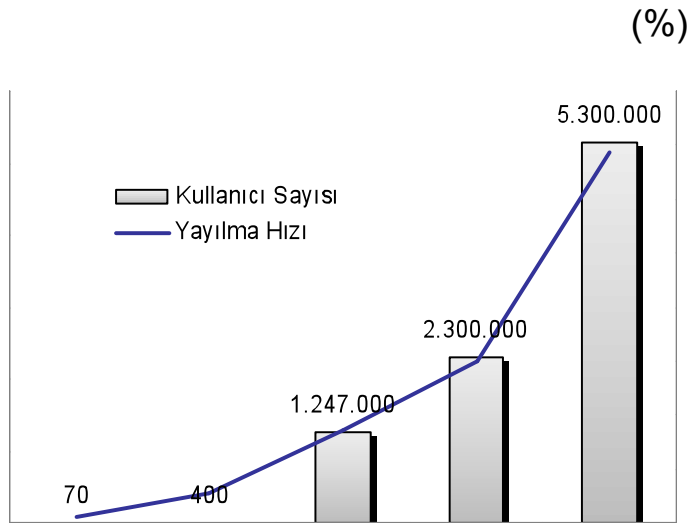
---

1. Markalı ürüne verilen önem artıyor
2. Batılı ürünler tercih ediliyor
3. Trend ve şık gösteren ürünler daha değerli algılanıyor
4. Kalite ve fiyat dengesine gün geçtikçe daha fazla bakılıyor
5. Kriz dönemlerinde fiyat duyarlılığı oldukça yüksek

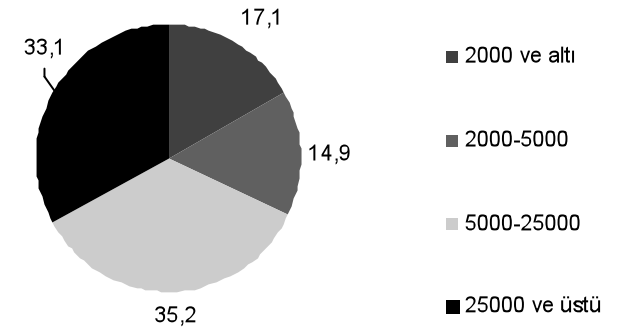
İnternetin Gücü

Son istatistikler internetin 2009 yılı itibariyle büyük bir yükselişte olduğunu ve internet üzerinde fatura bedeli yüksek alışverişler yapıldığı görülmektedir.

İnternet Kullanıcılarındaki Artış

İnternette Üzerinden Yapılan Harcamanın Fatura Bedeline Göre Dağılımı(KZT)

Twitter, Facebook ve YouTube gibi dünyaca yaygın sosyal paylaşım sitelerinin kullanımı %4'ü geçmezken en popüler site tüm Rusya Federasyonunda yaygınca kullanılan Vkontakte'dur.

İletişim Mecralarının Yaygınlığı

Tüketiciler Tarafında En Çok Tercih Edilen Mecralar

Gazeteler

- Kazakhstanskaya Pravda
- Yegemen Qazaqstan
- Ekspress-K
- Zhas Alash
- Liter
- Vremya
- Nachnem s ponedelnika
- Karavan
- Khabar TV

TV Kanalları

- Kazakh TV
- Kazakh Commercial TV (KTK)
- Channel 31 TV
- Caspionet
- Eurasia TV

Radyolar

- Kazakh Radio
- Europa Plus
- Khabar Hit FM
- Russkoye Radio

Tüketici Beklentileri

---

1. Ortalama fiyatların üzerinde bir fiyat politikası kararlaştırılması halinde hizmet koşulları, marka ve diğer pazarlama faaliyetleri ön planda tutulmalıdır.
2. Pazarda batı ürünlerine olan ilginin fazla olması sebebiyle yeterli reklam ve kampanya ile pazarda pay sağlanabilir.
3. Ülkede Rus, Güneydoğu Asya ve Avrupa mallarının yoğun rekabeti bulunmaktadır.
4. Kazakistan'a ihracat gerçekleştirecek firmaların buna göre bir strateji belirleyerek pazara yönelmeleri daha doğru olacaktır. Perakendeciler daha çok müşteri hizmetlerine ve marka tanıtımına odaklanmalıdırlar. Müşteriler ufak fiyat farklarından daha çok yerin uygunluğu, satış sonrası hizmetler gibi konulara odaklanmaktadır

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Perakende Pazarı ve Rekabet

4-Emlak

5-Dış Ticaret

6-İnsan Kaynakları Uygulamaları

7-Ürün Yönetimi ve Pazarlama

8-Bilgi Teknolojileri Uygulamaları

9-Finansal Yapı ve Dinamikleri

Bilgi Teknolojileri Uygulamaları

Türk perakendecilerinin deneyimleri:

1. Kasa tarafında ülke içerisinde geliştirilmiş lokal uygulamalar tercih edilmektedir.
2. Genel olarak Türkiye'ye online bağlantı yok. Şirketler arayüzler vasıtasıyla günlük bazda satış ve diğer bilgilerin transferini gerçekleştiriyor.

İçerik

1-Ülke Profili ve Makro Ekonomik Bakış

2-Sosyo-Ekonomik ve Demografik Yapı

3-Perakende Pazarı ve Rekabet

4-Emlak

5-Dış Ticaret

6-İnsan Kaynakları Uygulamaları

7-Ürün Yönetimi ve Pazarlama

8-Bilgi Teknolojileri Uygulamaları

9-Finansal Yapı ve Dinamikleri

Yasal Süreçler: Şirket Kurulumu

- Kazakistan'da yabancı yatırımcılar için şirket kurulumu iki yolla gerçekleşmektedir.**
- a) Yabancı yatırımcılar, Kazakistan'daki bir şirketin tüm varlıklarını tümüyle satın almak veya bir kısmını satın almak ,**
- b) Şube veya temsilcilik ofisi açmak**

1. Kazakistan'da teşkil edilen bir temsilcilik ofisi veya bir şube bir Kazak tüzel kişilik olmayıp, Kazakistan'daki yabancı bir tüzel kişiliğin hak ve menfaatlerini temsil eden kuruluşlardır.
2. Yabancı bir tüzel kişiliğin yan kuruluşu olan temsilcilik ofisi, Kazakistan'da gelir yaratıcı iş faaliyetlerinde bulunma yetkisi olmayan oluşumlardır.
3. Yabancı bir tüzel kişiliğin şubesi ise, ana şirketin bütün faaliyetlerini ya da en azından bir kısmını bulunduğu ülkede yürüten ve gelir sağlayıcı iş faaliyetlerinde çalışan oluşumlardır.
4. Temsilcilik Ofisleri ve Şubeler, ana şirket tarafından atanmış bulunan yetkili kişiler tarafından yönetilebilir.
5. Temsilcilik Ofisleri ve Şubeler Adalet Bakanlığı'na kaydedilmek zorundadırlar. Temsilcilik ofislerinin ve şubelerin kayıt ücreti MCI (Monthly Colculation Index) İndex'inin 20 katı bir ücreti kayıt ücreti olarak ödemek zorundadırlar. MCI İndeksi 715 Kazak Tengesi olarak belirlenmiş olup, 28 Ocak 2000 tarihi itibariyle; 1 ABD Doları Serbest Piyasada 141 Tenge seviyesindedir

Şirket Kuruluşu

Şirket kuruluş aşamasında prosedürlerin ve harcanan zamanın fazla ve uzun olduğu görülmektedir. Ancak finansal olarak getirmiş olduğu maddi yük bulunduğu bölgeye göre düşük olup OECD ortalamalarına yakındır.

	Kazakistan	Bölge	OECD
Prosedürler	6	6	5
Süre (gün)	19	16	13
Maliyet (%Kişi başı GNI)	0.8	8.3	4.7
Min. Ser.(% Kişi başı gelir)	0	10	14.1

Yasal Süreçler: Temsilci Ofis

Kuruluş için Gerekli Belgeler

- 1-Temsilcilik ofisi veya şube teşkili konusundaki başvuru talebi,
- 2-Ana Şirketin kurulduğu ülkedeki hukuka uygun olarak teşkil edildiği ve hali hazırda faaliyette bulunduğuna dair belgeleri,
- 3-Ana şirketin kuruluş sözleşmeleri ve diğer ilgili belgeler,
- 4-Ana şirketin temsilcilik ofisi veya şube açma konusundaki kararı,
- 5-Temsilcilik ofisi veya şubenin faaliyetlerini ve yönetimini düzenleyen ilgili belgeler,
- 6-Temsilcilik ofisi veya şubenin yöneticilerine ana şirket tarafından verilen yetki belgesi,
- 7-Kayıt ücreti gösteren belge

Ana şirket tarafından sunulan tüm belgelerin bulunduğu ülke mevzuatına uygun olması gerekmekte olup, ilgili belgelerin noter gibi yetkili kurumlarca tasdiki zorunludur. Kazakça ve Rusça dışında hazırlanmış bulunan belgelerin yetkili kurumlarca Kazakça ve Rusça'ya çevrilmesi gerekmektedir.

Vergi Mevzuatı

Türkiye ile Kazakistan arasında 01.01.1997 tarihinde yürürlüğe giren “Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması” bulunmaktadır.

Vergi düzenlemeleri iki ayrı grup halinde yapılmakta olup, Doğrudan ve Dolaylı Vergi olarak ayrılmaktadır.

<i>Dolaylı Vergiler</i>	
KDV	% 12
Gümrük Vergisi	% 0-30
<i>Doğrudan Vergiler</i>	
Kurumlar Vergisi	% 20
Gelir Vergisi	%10
	%30(Yerleşik olmayan ancak ticari faaliyette bulunan)
Temettü	%15-20
Sosyal Vergi	%11

Muhasebe Standartları ve Uyulması Gereken Kurallar

Yeni kanuna göre, bütün büyük ölçekli kurum ve kuruluşlar muhasebe standartlarını Uluslar arası Finansal Raporlama (UFRS) sistemine göre düzenlemelidirler. Geri kalan şirketler ve bireysel yatırımcılar muhasebe sistemini UFRS yada Ulusal Muhasebe Standartlarına göre düzenleyebilir ki UMS, UFRS ile çok benzer bir şekilde hazırlanmıştır.

Önemli Hususlar

1. Bilanço hissedarların uzun ve kısa vadede borçlarını ve sermayelerini gösterecek şekilde düzenlenmeli.
2. Kar-Zarar tablosu toplam üretime ve harcamaların sınıflandırılmasına odaklanmalı(Rusya Modeli)
3. Finansal raporlar hariç, şirketlerin yıllık raporlarını yayınlama gibi herhangi bir zorunlulukları bulunmuyor.
4. Bankalar, sigorta şirketleri, anonim şirketler ve finansal kuruluşlar hariç günlük akış için denetim kurulu kanunen zorunlu olmasa da denetçilerin hakları, zorunlulukları ve özellikleri daha detaylı belirtilmeye başlandı.

Kazakistan'daki Resmi Kurumlar ve Dernekler

T.C. Almatı Büyükelçiliği

TOLE B 129 480100

Almatı/Kazakistan

Tel: (007 3272) 618 153 - 613 932 - 601 508

T.C. Almatı Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Tole B 29 ALMATI/KAZAKİSTAN

Tel: 0073 272 / 93 00 22

Faks: 93 00 26

Email: dtalm@nursat.kz

Web Sitesi: www.musavirlikler.gov.tr

National Bank of Kazakhstan

Adres: 21, Koktem-3 Almatı 480090 KAZAKİSTAN

Tel: +7 32 72 704 647

Faks: +7 32 72 704 642

Web Sitesi: www.nationalbank.kz

Dışişleri Bakanlığı

10 Beibitshilik Str., Astana

Tel: +7 (3172) 153003

www.mfa.kz

Merkez Bankası

21 "Koktem3", 050040, Almaty Republic of Kazakhstan

Fax: 704703, 617352, 704799

Tel: 704505

Telex: 251130 BNK KZ

email: hq@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz

Customs Supervision Agency of The Republic of Kazakhstan

127, Zhibek ZholySt. Almatı

Tel: +7 32 72 78 02 34

Kazakistan'daki Resmi Kurumlar ve Dernekler

KAZMEMST (Kalite ve Standartlar)

Adres: Astana, 473000, 76 Druzhba str. KAZAKİSTAN

Tel: + 7 3172 326887

Faks: + 7 3172 395066

E-posta: standart@memst.kz

Web Sitesi: www.memst.kz/index_en.html

Kazakhstan Investment Promotion Center-KAZINVEST

Adres: Office no. 522 67, Aiteke Bi Str 480091, Almatı KAZAKİSTAN

Tel: +7 32 72 72 09 37

Faks: +7 32 72 5012 77

Web Sitesi: www.kazinvest.kz

KATİAD (Kazakistan-Türkiye İşadamları Derneği)

Adres: Dostık 105, 6. Kat Hotel "Alatau", Almatı KAZAKİSTAN

Tel: +7 32 72 64 12 12

Faks: +7 64 64 63

E-posta: katiad@nursat.kz

Web Sitesi: www.katiad.kz

Kazakistan Sanayi ve Ticaret Odası

Bilgi ve Pazarlama Bölümü

26, Masanche Street ALMATY 480091 Kazakhstan

Tel : (0073272) 501254/(0073272) 670052

Faks : (0073272) 507029

Email : tpprkaz@online.ru

Internet: <http://www.ccikaz.kz>

Kazakistan'daki Resmi Kurumlar ve Dernekler

Economic Research Institute (ERI)

Foreign Trade Problem Studies Dept
52, Abay Avenue ALMATY 480008 Kazakhstan
Tel : (0073272) 428090/(0073272) 426294
Faks : (0073272) 426204/(0073272) 421444
Email : esentugelov@nursat.kz

Kazakhstan Trade Information Center (KTIC)

Kazakistan Ticari Bilgi Merkezi
2, Utepov Street
P.O. Box 483117 ALMATY 480060 Kazakhstan
Tel : (0073272) 482713/(0073272) 492664
Fax : (0073272) 482713/(0073272) 492664
Email : marketing@ktic.kz

Ministry of Economy and Trade

Control of Trade Activity
37, Beybetshelek Street ASTANA 473000 Kazakhstan
Tel : (0073172) 117511
Fax : (0073172) 118145
Email : deep@nursat.kz

Yatırım Komitesi (Investments Committee)

10 Beibitshilik Str. Astana
Tel: +7 (3172) 322010